

VICEPRESIDENCIA SEGUNDA E CONSELLERÍA DE ECONOMÍA, EMPRESA E INNOVACIÓN
XEFATURA TERRITORIAL DE OURENSE

Rúa Curros Enríquez, 1-4º

32003 Ourense

Asunto: Alegacións ao ACORDO do 22 de abril de 2022, da Xefatura Territorial de Ourense, polo que se someten a información pública a solicitude de autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, a autorización administrativa de construción, o proxecto sectorial de incidencia supramunicipal e o estudo de impacto ambiental do parque eólico Fonsanta, situado nos concellos de Bande, Rairiz de Veiga e Vereá, na provincia de Ourense (expediente IN408A 2018/017), DOG Núm. 96, 19 de maio de 2022.

Don/Doña _____ con DNI. Número
_____, con domicilio a efectos de notificacións en
_____, municipio de _____,
provincia _____, teléfono _____.

EXPÓN:

Á vista do Acordo do 22 de abril de 2022, da Xefatura Territorial de Ourense, polo que se someten a información pública a solicitude de autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, a autorización administrativa de construción, o proxecto sectorial de incidencia supramunicipal e o estudo de impacto ambiental do parque eólico Fonsanta, situado nos concellos de Bande, Rairiz de Veiga e Vereá, na provincia de Ourense (expediente IN408A 2018/017), DOG Núm. 96, 19 de maio de 2022, por medio do presente escrito realiza as seguintes

ALEGACIÓNS:

I.- ANTECEDENTES

1.- Por ACORDO do 1 de decembro de 2021, da Xefatura Territorial de Ourense, sométese a información pública as solicitudes de autorización administrativa previa e de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental do proxecto do parque eólico Monte da Neve e liña de evacuación, situado nos concellos de Celanova e Vereá, da provincia de Ourense (expediente IN408A 2020/102), DOG Núm. 236Venres, 10 de decembro de 2021.

Neste anuncio indícase literalmente:

– Liña de evacuación: LAT a 220 kV en dobre circuíto con condutor simplex tipo 242-AL1/39-ST1A [LA-280], de 740 m de lonxitude sobre 3 apoios metálicos de celosía, **con orixe na subestación colectora PE Monte da Neve e fin no apoio nº 53 da LAT 220 kV SET Fonsanta/SET Frieira.**

O obxecto da información pública será a autorización administrativa previa e de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental das instalacións.

Documentación que se expón:

1. O proxecto de execución (asinado o 16.9.2021).
2. O estudo de impacto ambiental (EIA) (asinado o 17.9.2021).
3. O proxecto de interese autonómico (asinado o 16.9.2021).

2.- Por ACORDO do 24 de marzo de 2022, da Xefatura Territorial de Ourense, polo que se somete a información pública a solicitude de autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, a autorización administrativa de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental do parque eólico Lamas de Feás, situado nos concellos de Baltar, Os Blancos e Calvos de Randín, na provincia de Ourense (expediente IN661A 2011/05-3 AT), DOG Núm. 74, 19 de abril de 2022.

Solicitante: Greenalia Wind Power Lamas, S.L.U.; CIF: B-70518832.

Neste anuncio indícase literalmente:

– Subestación PE Lamas de Feás 30/132 kV, está composta por:

- En 30 kV celas de interior en configuración de simple barra: unha posición de protección do transformador do parque eólico; unha posición de transformador, con transformador de SS AA; **unha posición de medida e dúas posicións de liña, unha de reserva (PE Lamas de Feás II) e outra para a conexión da liña do PE Lamas de Feás.**

3. – Por Acordo do 22 de abril de 2022, da Xefatura Territorial de Ourense, sométese a información pública a solicitude de autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, a autorización administrativa de construción, o proxecto sectorial de incidencia supramunicipal e o estudo de impacto ambiental do parque eólico Fonsanta, situado nos concellos de Bande, Rairiz de Veiga e Vereá, na provincia de Ourense (expediente IN408A 2018/017), DOG Núm. 96, 19 de maio de 2022.

Solicitante: Greenalia Wind Power, S.L.U.; CIF: B70501473.

Neste anuncio indícase literalmente:

– Subestación SET Fonsanta 30/220kV, composta por:

- En 30 kV celas de interior en configuración de simple barra con catro posicións de liña para a conexión dos aerogeneradores; unha posición de transformador, con transformador de SS.AA de 50 kVA r/t: 30/0,4 kV; unha posición de medida e unha de protección xeral. Todo co equipamento complementario para as funcións de control, mando e protección.

- Parque a nivel de 132 kV, en intemperie en configuración de simple barra, cunha posición de liña cos equipamentos necesarios de protección e medida, **para a conexión da subestación colectora Lamas de Feás.**

- Parque a nivel de 220 kV en intemperie en configuración de simple barra, cunha posición de liña 220 kV saída a SET Frieira (RRE); dúas posicións de protección de transformador, cos equipamentos necesarios de protección e medida; e dous transformadores de potencia de 45/55 MVA-ONAF, regulación en carga JANSEN±10%, e relación de transformación 132/220 kV e 30/220 kV **para a conexión dos parques eólicos Lamas de Feás e Fonsanta, respectivamente.**

3.- Por ACORDO do 25 de abril de 2022, da Xefatura Territorial de Ourense, sométese a información pública a solicitude de autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, a autorización administrativa de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental do proxecto da LAT 132 kV SET Lamas-SET Fonsanta e LAT 220 kV SET Fonsanta-SET Frieira, situadas nos concellos de Calvos de Randín, Porqueira, Bande, Vereá, Celanova, Quintela de Leirado, Padrenda e Pontedevea, na provincia de Ourense (expediente IN408A 2021/18). DOG Núm. 96, 19 de maio de 2022.

- Características técnicas recollidas no proxecto:

1. Liña 132 kV aérea SET Lamas-SET Fonsanta:

Liña eléctrica aérea a 132 kV de evacuación dos parques eólicos Lamas de Feás e Feás II, en configuración de simple circuíto simplex, de 15,15 km de lonxitude en condutor tipo LA 180, sobre 76 apoios metálicos de celosía, con orixe na subestación colectora do parque eólico Lamas de Feas (IN661A 2011/05-3 AT) e fin nunha posición de liña na subestación do parque eólico Fonsanta (IN 408A 2018/017).

2. Liña 220 kV aéreo-subterránea SET Fonsanta-SET Frieira:

Liña eléctrica a 220 kV de evacuación dos parques eólicos Lamas de Feás, Feás II, Fonsanta e Monte da Neve.

- Tramo aéreo:

Liña eléctrica aérea en configuración de simple circuíto simplex, de 26,94 km de lonxitude en condutor tipo LA 280, sobre 164 apoios metálicos de celosía, con orixe na subestación do parque eólico Fonsanta (IN 408A 2018/017) e fin no apoio 164.

- Tramo subterráneo:

Liña eléctrica subterránea de 0,705 km de lonxitude, en condutor tipo RHZ1-RA+2OL(AS) 127/220 kV 1×500 mm² AL + H265, disposición en triángulo, en gabiá baixo tubo formigonado, con orixe no apoio 164 e fin nunha posición GIS da subestación 220 kV Frieira propiedade de REE.

O obxecto da información pública será a autorización administrativa previa, a declaración de utilidade pública, en concreto, a necesidade de urxente ocupación que iso implica, a autorización administrativa de construción, o proxecto de interese autonómico e o estudo de impacto ambiental das instalacións do proxecto da LAT 132 kV SET Lamas-SET Fonsanta e LAT 220 kV SET Fonsanta-SET Frieira.

II.- IMPACTOS AMBIENTAIS SEVEROS.

DIVISIÓN ARTIFICIOSA DE PROXECTOS AOS EFECTOS AMBIENTAIS.

O artigo 21 da Lei 24/2013, do 26 de decembro, do Sector Eléctrico, establece que formarán parte da instalación de produción as súas infraestruturas de evacuación, que inclúen a conexión coa rede de transporte ou de distribución, e no seu caso, a transformación de enerxía eléctrica.

Artigo 21. Actividades de produción de enerxía eléctrica.

“5. Formarán parte da instalación de produción as súas infraestruturas de evacuación, que inclúen a conexión coa rede de transporte ou de distribución, e no seu caso, a transformación de enerxía eléctrica”.

A inclusión dos efectos e impactos tanto do proxecto do parque eólico como do proxecto das instalacións de evacuación de enerxía e de conexión incrementarían considerablemente a magnitude dos devanditos impactos detectados no EIA, facendo necesario valorar outras alternativas ou implementar novas medidas correctoras.

A inclusión dos efectos e impactos das instalacións de evacuación de enerxía e de conexión incrementarían considerablemente a magnitude dos impactos detectados no EIA, facendo necesario valorar outras alternativas ou implementar novas medidas correctoras.

AUSENCIA DE AVALIACIÓN AMBIENTAL ACUMULADA E SINÉRXICA DA TOTALIDADE DO CONXUNTO DAS INFRAESTRUTURAS.

Na área afectada polo proxecto existen outros parques eólicos e liñas de alta tensión de evacuación.

Parques en funcionamento e/ou proxectados nun buffer de menos de 10 km do proxecto

Monte da Neve 7 aeroxeradores

Lamas de Feás 11 aeroxeradores

Lamas II 3 aeroxeradores

Pico da Corvaceira 4 aeroxeradores

O Vieiro 19 aeroxeradores

Liñas de alta tensión nun buffer de menos de 10 km:

LAT 400 kV Cartelle-Lindoso

LAT 220 kV Cartelle - Frieira

LAT 132 kV As Conchas-Frieira

LAT 132 kV Salas-Celanova

LAT 132 kV Salas- Frieira

LAT 132 kV Salas - Larouco

LAT 132 kV Frieira - Salvaterra

LAT 220 kV MTU - Frieiras

LAT 132 kV Frieira - Pontevedra

Con unha lonxitude total dentro da entorna do proxecto de 147.968 metros ou máis de 147 km. Ao que hai que engadir a LAT 132 kV As Conchas Frieira, situado a uns 240 m ao oeste AE01.

Ao anterior hai que engadir outras infraestruturas que fragmentan o territorio, xeran feísmo paisaxístico e producen perda de biodiversidade como as antenas. De feito hai unha antena de telecomunicación situada preto do aeroxerador AE01.

Detalle del apoyo de la LAT 132 kV As Conchas Frieira.

Antenas	Término Municipal	Distancia al PE Fonsanta ¹ (km)	Distancia a Tramo Lamas Fonsanta ¹	Distancia a Tramo Fonsanta Frieira ¹
Albeos	Crecente			2,2 (O/Ap.164)
Crecente	Crecente			1,9 (NO/Ap.164)
Poligono Trado	Pontedeiva			1,6 (N/Ap.144)
Pontedeiva	Gomesenda			3,4 (N/Ap.123)
Verea 1	Verea	7,8 (NO)		2,9 (S/Ap.76)
Verea 2	Verea	2,5 (NE)		3,0 (E/Ap.34)
Bande	Muiños	8,6 (S)	8,1 (SO/Ap.44)	
Calvos de Randín 1	Calvos de Randín	12,8 (SE)	4,2 (SO/Ap.1)	

¹Distancia respecto al aerogenerador/apoyo más próximo.

Tabla 4. Antenas localizadas en la envolvente del proyecto.

Imaxe do proxecto do parque eólico Fonsanta

O impacto xeral provocado pola acumulación de parques eólicos pode xerar graves afeccións tanto á poboación como aos animais da zona. Preocupa, especialmente, a situación da avifauna e os quirópteros, dado que esta concentración de parques podería supor un incremento significativo da mortalidade, do efecto baleiro (abandono da zona) e do efecto barreira. Neste último caso, cuxo resultado directo sería o da perda de conectividade ecolóxica, vulnera de xeito flagrante a disposición incluída na Lei 5/2019, de 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia. No artigo 87.1. desta lei, se manifesta o seguinte:

“Para mejorar la coherencia y la conectividad ecológica del territorio, la Administración autonómica fomentará en su planificación ambiental la conservación de corredores ecológicos y la gestión de aquellos elementos del paisaje y áreas territoriales que resulten esenciales o revistan primordial importancia para la migración, la distribución geográfica y el intercambio genético entre poblaciones de especies de fauna y flora silvestres, teniendo en cuenta los impactos futuros del cambio climático.”

En suma, cabe indicar a seguinte consideración, incluída no borrador da “Estrategia estatal de infraestructura verde y de la conectividad y la restauración ecológicas” realizada polo Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico na que se sinala que se debe perseguir a:

“Mitigación de las barreras producidas por la infraestructura de producción y distribución de energía, prioritariamente en aquellos parques eólicos y tramos de los tendidos eléctricos que atraviesen áreas relevantes para la diversidad de aves y murciélagos y/o concentren un elevado número de electrocuciones o colisiones.”

Ao anterior hai que engadir a presenza de aves e quirópteros (morcegos) en estado de perigo de extinción o vulnerables segundo o Catálogo Galego de Especies Ameazadas (CGEA) e/ou o Catálogo Nacional de Especies Amenazadas (CNEA).

En definitiva, os parques eólicos referenciados e a súa infraestrutura de evacuación non é compatible coa conservación dos corredores ecolóxicos nin coa pretensión de mitigar as barreras á fauna.

Os proxectos dos parques eólicos e as liñas de evacuación deben ser contemplados como un conxunto integrado nun mesmo proxecto. Non é de recibo sortear a través dunha máis que utilizada fragmentación, uns efectos sinérxicos e acumulativos ausentes nos estudos de impacto ambiental e nas declaracións de impacto ambiental.

Cómpre resaltar o carácter unitario dos parques eólicos previstos, no sentido de que todos os seus elementos e instalacións deben contemplarse desde unha perspectiva unitaria, desde os accesos e os propios aeroxeradores ata a liña de conexión dos parques no seu conxunto coa rede de distribución ou transporte de electricidade. Iso conleva, efectivamente, que non pode darse un tratamento separado a grupos de aeroxeradores de forma artificial e tratalos como parques autónomos, ou duplicar instalacións co mesmo fin, pois iso comportaría efectivamente unha fraude de lei que, á marxe do seu maior impacto ambiental, podería supoñer unha alteración da competencia ou unha evitación de maiores esixencias ambientais.

Non se valora a localización dos parques previstos e a súa continuidade física e tampouco se pondera que todos os parques compartan elementos comúns relevantes, como é a liña de evacuación de electricidade e as infraestruturas de conexión asociadas. Ao anterior hai que engadir outro dato adicional, que é que a consideración separada dos parques impide ter en conta os efectos sinérxicos dos mesmos desde a perspectiva ambiental.

A unidade do proxecto resulta así dos datos fácticos xa acreditados arestora en base aos proxectos presentados polas promotoras e arestora en tramitación, como son a localización lindeira dos parques, dos elementos comúns como a liña de evacuación de electricidade etc... Por outra banda, a consideración separada dos parques impide ter en conta os efectos desde o punto de vista do impacto ambiental, obviando unha análise do conxunto dos elementos implicados, sen que poida paliarse o defecto de concepción inicial cos estudos de sinerxias, limitado a determinados aspectos. Todos os parques proxectados teñen efectos acumulados sobre os mesmos elementos da paisaxe e a biodiversidade da contorna, polo que o seu impacto sinérxico debe ser avaliado de forma conxunta para non incorrer nuns procedementos viciados desde o principio e nulos de pleno dereito, tal e como apuntan diversas resolucións xudiciais respecto diso. Ademais a cidadanía ten dereito ao acceso á información do conxunto e a recibir información relativa ao conxunto global e acumulado de todas as infraestruturas do proxecto industrial.

A Avaliación de Impacto Ambiental de Proxectos é unha técnica que non admite sucedáneos ou substitutos e que, por tanto, debe esixirse de forma íntegra, a fin de non frustrar a súa funcionalidade.

Que a fragmentación artificial ou de conveniencia deste tipo de proxectos non se axusta a Dereito é unha realidade que veñen corroborando os tribunais de xustiza en España dende hai anos. Así, por exemplo, A Sentenza do TSXG, Sala Terceira, nº 254/2020, de 9 de novembro, que apreciou a fragmentación artificial do parque eólico Sasdónigas, en Mondoñedo, a Sentenza do Tribunal Supremo, Sala Terceira, de 30 de marzo de 2017, nº 556/2017, ou a pioneira Sentenza do Tribunal Supremo de 20 de abril de 2006, na que se pode ler o que segue:

"Se algún sentido ten dita figura (os parques eólicos), coa significación xurídica que diversas normas lle recoñeceron, é precisamente a de integrar en si varios aeroxeradores interconectados e dispoñelos de modo que non atenúen uns o rendemento eólico doutros, en zonas con determinados requisitos mínimos (velocidade e constancia do vento) co fin de optimizar o aproveitamento enerxético e diminuír os custos da súa conexión ás redes de distribución ou transporte de enerxía eléctrica. É consustancial, pois, aos parques eólicos o seu carácter unitario de modo que os aeroxeradores neles agrupados necesariamente han de compartir, ademais das liñas propias de unión entre si, uns mesmos accesos, un mesmo sistema de control e unhas infraestruturas comúns (normalmente, o edificio necesario para a súa xestión e a subestación transformadora). E, sobre todo, dado que a enerxía resultante ha de inxectarse mediante unha soa liña de conexión do parque eólico no seu conxunto á rede de distribución ou transporte de electricidade -pois non se cumprirían os criterios de rendemento enerxético e dun mínimo impacto ambiental se cada aeroxerador puidese conectarse independentemente, coa súa propia liña de evacuación da enerxía eléctrica producida, ata o punto de conexión coa rede eléctrica-, non é posible descompoñer, a efectos xurídicos, un parque eólico proxectado con estas características para diseccionar del varios dos seus aeroxeradores aos que se daría un tratamento autónomo".

En canto ao impacto negativo das operacións de fragmentación artificial de parques nas avaliacións ambientais, a Sentenza do Tribunal Supremo, Sala Terceira, de 21 de febreiro de 2014, recaída no recurso 673/2009, contemplou no seu Fundamento de

Dereito sexto o que segue:

“3ª. Diso despréndese que, prescindindo, dunha consideración de conxunto dos demais parques, a declaración de impacto ambiental realizada, efectuouse de forma fraccionada, iso é totalmente claro despois de que na mesma se prescindiu, como se desprende do informe precedentemente citado, da liña de evacuación eléctrica que conecta co sistema de distribución xeral, liña esta que ha de formar parte do parque ou parques analizados, e que sendo común aos dous, serve precisamente, entre outros elementos para considerar, para dar unidade a ambos. A non integración da devandita liña devaluou a declaración de impacto ambiental, o que non pode paliarse cun estudo de sinerxias, que só considera determinados aspectos, como o de ruído e ambiental, que puiden constituír, si, un plus respecto a os proxectos analizados en conexión con outros, pero que non pode servir para paliar un defecto de concepción inicial, cal debeu ser unha análise conxunta de todos os elementos que han de integrar o único proxecto. Noutro caso, sempre quedaría ao criterio da Administración a escisión dos proxectos para avaliar completando posteriormente un estudo conxunto de ambos os a través de devandito estudo de sinerxias, que sempre deberá efectuarse nun proxecto unitario determinado polos elementos inescindibles que o compoñen.

4ª. As mesmas consideracións deben efectuarse respecto á duplicación en dúas dos procedementos de autorización, sendo copia mimética o un do outro, o que é expresivo de que nos atopamos, non ante dous proxectos, senón ante un só, xa que a admisión deste criterio permitiría, non duplicar senón triplicar, cuadruplicar... etc. o proxecto inicialmente concibido, fraccionando as avaliacións de impacto ambiental, que non pode ser duplicada, para cada un dos proxectos, senón que, por contra, a única garantía de analizar todas os aspectos que se han de incluír no mesmo, é desde unha visión conxunta, non fraccionada, sen que poida suplir esta carencia de orixe, recorrendo a unha análise posterior das sinerxias que se producen entre os elementos illadamente analizados”.

Unha cousa é que se pretenda facer valer que nos atopamos ante proxectos de implantación de parques independentes e plenamente funcionáis de xeito aislado, e outra é que as vinculacións operativas entre eses parques proxectados sexan, de facto, intensas. Poderase alegar que se procura o menor impacto nas infraestruturas de evacuación, poderase referir tamén a súa modularidade ou adaptabilidade, mais certamente, no sentido apuntado por unha xurisprudencia cada vez máis consolidada, a fragmentación artificiosa tén por finalidade menoscabar as garantías inherentes aos procedementos de avaliación, pola vía de imposibilitar a avaliación ambiental de conxunto dos proxectos. E para superar esa merma de garantías, dende logo, non resulta suficiente que nas avaliacións ambientais fragmentadas se acometan estudos de sinerxias, sobre os cales a xurisprudencia tén declarado o seu carácter incompleto e fragmentario. Así, a Sentenza do TSX de Castela-León, Sala de Valladolid, nº 1361/2014, de data 26/06/2014, Fundamento de Dereito sexto, resolución que declarou a existencia de fragmentación artificial:

“Prescindindo, de una consideración de conjunto de los demás parques, la declaración de impacto ambiental realizada, se ha efectuado de forma fraccionada, ello es totalmente claro en cuanto que en la misma se ha prescindido, como se desprende del informe precedentemente citado, de la línea de evacuación eléctrica que conecta con el sistema de distribución general, línea esta que ha de formar parte del parque o parques analizados, y que siendo común a los dos, sirve precisamente, entre otros elementos a considerar, para dar unidad a ambos. La no integración de dicha línea ha devaluado la declaración de impacto ambiental, lo que no puede paliarse con un estudio de sinerxias, que solo considera determinados aspectos, como el de ruido y ambiental, que puede constituir, sí, un plus respecto a los proyectos analizados en conexión con otros, pero que no puede servir para paliar un defecto de concepción inicial, cual debió ser un análisis conjunto de todos los elementos que han de integrar el único proyecto. En otro caso, siempre quedaría al criterio de la Administración la escisión de los proyectos a evaluar completando posteriormente un estudio conjunto de ambos a través de dicho estudio de sinerxias, que siempre deberá efectuarse en un proyecto unitario determinado por los elementos inescindibles que lo componen. (...) Las mismas consideraciones han de efectuarse respecto a la duplicación en dos de los procedimientos de autorización, siendo copia mimética el uno del otro, lo que es expresivo de que nos encontramos, no ante dos proyectos, sin ante uno solo, ya que la admisión de este criterio permitiría, no duplicar sino triplicar, cuadruplicar... etc. el proyecto inicialmente concebido, fraccionando las evaluaciones de impacto ambiental, que no puede ser duplicada, para cada uno de los proyectos, sino que, por contra, la única garantía de analizar todas los aspectos que se han de incluir en el mismo, es desde una visión conjunta, no fraccionada, sin que pueda suplir esta carencia de origen, recurriendo a un análisis posterior de las sinerxias que se producen entre los elementos aisladamente analizados”.

Cómpre salientar que esta Sentenza foi ratificada en casación polo Tribunal Supremo, Sala do Contencioso-Administrativo, en data 30/03/2017, por medio de Sentenza nº 1390/2017.

En calquera caso, o proxecto verbo do que alegamos e, en particular, o estudo de impacto ambiental, non acomete tampouco unha avaliación acaída de impactos acumulativos e sinérxicos. Aínda partindo da realidade de que se está a tramitar a implantación do conxunto de parques antes referidos na zona xeográfica de referencia, o estudo dos impactos acumulativos e sinérxicos incorporado como Anexo VI ao EIA non se pode considerar que xustifique ou motive adecuadamente as conclusións ás que chega, nin que -na liña da xurisprudencia citada anteriormente- considere a totalidade dos aspectos que deben ser considerados.

Dada a proximidade física entre os diferentes proxectos de parques, e por conseguinte a súa afección aos mesmos espazos naturais, especies, patrimonio ou poboación, é precisa unha análise exhaustiva, ecosistémica e participada que garanta un

modelo de desenvolvemento rural equilibrado da zona afectada, no sentido do disposto no artigo 46 da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade, que establece que calquera plan, programa ou proxecto que poida afectar de forma apreciable ás especies ou hábitats dos espazos da Rede Natura 2000, xa sexa individualmente ou en combinación con outros plans, programas ou proxectos, someterase a unha adecuada avaliación das súas repercusións no espazo, tendo en conta os obxectivos de conservación.

Pola súa banda, a Rede de Autoridades Ambientais (Subgrupo de coordinación de órganos ambientais na avaliación de impacto ambiental de proxectos de enerxías renovables), en documento de Alcance de estudo de impacto ambiental de Proxecto de Parque Eólico Terrestre, recomenda que se a solicitude administrativa está en tramitación, “no caso de que o mesmo ou diferentes promotores soliciten autorización administrativa de varios parques cuxas evacuacións conflúan a unha mesma nova subestación ou requiran una mesma nova liña de conexión coa rede de transporte de REE preexistente, sempre que o órgano substantivo que deba tramitar e outorgar as respectivas autorizacións sexa o mesmo, para facilitar a avaliación dos efectos acumulados e sinérxicos recoméndase a súa tramitación simultánea, a elaboración dun estudo de impacto ambiental único para todos eles e solicitar a acumulación das correspondentes avaliacións de impacto ambiental nun único procedemento (artigo 57 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do Procedemento Administrativo Común das Administracións Públicas).

☞ **Afección moi severa e prexuízos irreparables para a Rede Natura 2000 e a súa coherencia. Falla de conectividade ecolóxica entre os ecosistemas. Cómpre ter en conta que as especies non entenden de límites xeográficos e que o mantemento da conectividade ecolóxica é fundamental para o mantemento dos ecosistemas e da coherencia da propia Rede. Afección significativa e danos irreversibles a outros espazos protexidos:**

- ✚ Parque Natural Baixa Limia – Serra do Xurés. que se estende polos termos municipais de Bande, Lobeira, Lobios, Entrimo, Muiños e Calvos de Randín.
- ✚ O parque eólico, a excepción do aeroxerador AE01, sitúase en terreos da Reserva Transfronteiriza Gerês – Xurés e a a poligonal do parque penétrase nos límites da Reserva da Biosfera da área de Allariz.
- ✚ Reserva da Biosfera da área de Allariz. Ambos os tramos da liña de evacuación afectan o territorio da Reserva Transfronteiriza Gerês – Xurés; trátase do tramo do apoio 1 ao 21 da LAT SET Fonsanta - Frieira (sentido sueste-noroeste) e do tramo entre os apoios 76 e 47 (sentido noroeste-sueste).
- ✚ Os Espazos Protexidos Rede Natura 2000 máis próximos ao ámbito de estudo son os seguintes: ZEC Baixa Limia (ES1130001), ZEC Veiga de Ponteliñares (ES1130006), ZEPA A Limia (ES0000436), ZEPA Baixa Limia – Serra do Xurés (ES0000376).

A afección incrementárase de forma severa xa que a ZEC Baixa Limia e a ZEPA Baixa Limia – Serra do Xurés atopáranse afectadas polas LAT: Cartelle – Lindoso, Salas – Frieiras e Cunchas – Frieiras.

- ✚ O proxecto afecta de forma severa á Área Importante para a Conservación das Aves e a Biodiversidade (IBA) da Limia. Ademais o trazado atravesaa, no tramo LAT SET Lamas de Feás – SET Fonsanta durante 1 km aproximadamente, e xa sabemos que as aves non entenden de límites xeográficos.
- ✚ O parque eólico e a súa infraestrutura de evacuación sitúase dentro de áreas consideradas prioritarias para a reprodución, alimentación, dispersión e concentración local da avifauna. Ademais, o ámbito de proxecto é tamén considerado como zona de protección da avifauna. Estas áreas son tamén afectadas pola presenza dos demais proxectos considerados.
- ✚ A árbore singular Carballo Grande de Reboreda, que se localiza na parroquia de Santa Cruz de Ribadulla, no municipio de Porqueira, a unha distancia de 6 km ao sueste do parque eólico, pero a menos de 1 km do apoio 42 do tramo que une as subestacións do parque eólico Lama de Feás e Fonsanta.

☞ **A Necesaria Coherencia da REDE NATURA 2000**

O obxectivo das redes de áreas naturais protexidas de non debe ser tan só preservar especies raras ou ameazadas, ou mostras representativas ou singulares de ecosistemas pouco alterados, senón preservar a integridade ecolóxica dos ecosistemas, o que supón garantir que a súa composición de especies, a súa estrutura ecolóxica e as súas funcións non se vexan alteradas significativamente como consecuencia das actividades humanas e asegurar que os procesos ecolóxicos dos que depende mantéñanse en condicións naturais.

Unha rede ecolóxica é un sistema coherente de elementos naturais ou semi-naturais, establecido e xestionado co obxectivo de manter ou restaurar as funcións ecolóxicas como medio para conservar a biodiversidade. Para iso, é esencial manter tamén a conectividade ecolóxica entre os espazos que compoñen a rede

No ámbito nacional, o artigo 46 da Lei 42/2007 do Patrimonio Natural e da Biodiversidade establece que co fin de mellorar a coherencia ecolóxica e a conectividade da Rede Natura 2000, as comunidades autónomas, no marco das súas políticas ambientais e de ordenación territorial, fomentarán a conservación de corredores ecolóxicos e a xestión daqueles elementos da paisaxe e áreas territoriais que resultan esenciais ou revistan primordial importancia para a migración, a distribución xeográfica e o intercambio xenético entre poboacións de especies de fauna e flora silvestres.

A Lei 5/2019, de 2 de agosto, do patrimonio natural e da biodiversidade de Galicia no artigo 87.1 desta lei, manifesta o seguinte:

“Para mejorar la coherencia y la conectividad ecológica del territorio, la Administración autonómica fomentará en su planificación ambiental la conservación de corredores ecológicos y la gestión de aquellos elementos del paisaje y áreas territoriales que resulten esenciales o revistan primordial importancia para la migración, la distribución geográfica y el intercambio genético entre poblaciones de especies de fauna y flora silvestres, teniendo en cuenta los impactos futuros del cambio climático.”

PREXUIZOS SIGNIFICATIVOS E DANOS IRREVERSIBLES PARA OS HÁBITATS PRIORITARIOS E DE INTERÉS COMUNITARIO:

4030 Brezais secos europeos, 4020* Brezais húmidos atlánticos de zona tépedas de Erica ciliaris e Erica tetralix, 4090 Brezais oromediterráneos endémicos con aliaga, 9230 Carballeiras galaicoportuguesas con Quercus robur e Quercus pirenaica, 8230 Rochedos silíceos con vexetación pioneira 91E0* Bosques aluviais de Alnus glutinosa e Fraxinus excelsior 3110 Augas oligotróficas cun contido de minerais moi baixo 6230* Formacións herbosas con Nardus 8220 Ladeiras e saíntes rochosos silíceos con vexetación casmofítica 3150 Lagos e lagoas eutróficos naturais, con vexetación Magnopotamion ou Hydrocharition 5110 Formacións estables xerotermófilas de Buxus sempervirens en pendentes rocosas, 6430 Megaforbios eutrofos higrófilos das orlas de chaira e dos pisos montano a alpino, 3170* Estanques temporais mediterráneos.

O proxecto elimina de forma irreversible unha parte importante destes hábitats vulnerando de forma flagrante a normativa que obriga a súa preservación nun estado de conservación favorable.

A mercantil promotora reconece no EIA impactos ambientais severos, posto que implicarían a eliminación de hábitats, de hábitats de interese comunitario (breixeiras secas europeas) no lugar de implantación dos aeroxeradores AE01, AE02, AE03, AE04 e AE09, nunha superficie que a mercantil estima como de 2,11 ha. Cómpre lembrar ao respecto que a Directiva de Hábitats obriga a súa conservación nun estado favorable, e non a súa eliminación como se prevé neste caso.

O mesmo sucede coas carballeiras de Quercus robur e Quercus pyrenaica, código UE 9230, que se verán afectadas polas obras dos viais e o proxecto da LAT que prevé unha afección a máis de 3 hectáreas de carballeiras. Advirtéselle ao respecto que se tomarán as medidas oportunas, incluídas as xudiciais se fora preciso, no caso de que se eliminen as formacións de carballeiras ao igual que a eliminación dos hábitats de interese comunitario, moi afectados pola LAT de evacuación que prevé a súa afección irreversible na zona dos apoios 23 a 25, 47 a 56 e 64 a 70, e os seus correspondentes accesos no tramo de LAMAS DE FEÁS – FONSAANTA e nos apoios 6 a 10, 22 a 31, 37 a 54, 60 a 69, 91 a 103, e os seus correspondentes accesos do tramo FONSAANTA-FRIEIRA. Ambos os tramos da liña, concretamente nos apoios 5 a 15, 26, 27 e 46 e os seus correspondentes accesos do tramo LAMAS DE FEÁS – FONSAANTA e nos apoios 55 a 58, 73 a 74, 80 a 82, 85 a 86, e os seus correspondentes accesos do tramo FONSAANTA-FRIEIRA afectarían a superficies do hábitat Brezalis oromediterráneos endémicos con aliaga (Código 4090) nun total de 1,30 ha. A afección esténdese ao hábitat 91E0* Bosques aluviais de Alnus glutinosa e Fraxinus excelsior. A isto hai que engadir as afeccións que producirían os parques eólicos aínda en tramitación como Lamas de Feás, Lamas de Feás II e Monte da Neve. Non se pode permitir a afección a estes hábitats.

A superficie total directamente afectada pola implantación do parque eólico Fonsanta ascende a unhas 17,16 ha. As masas afectadas están formadas por especies de frondosas autóctonas consolidadas (ancient wood) como son as carballeiras de Quercus pyrenaica e Quercus robur, bidueiros (Betula celtibérica) e castiñeiro (Castanea sativa). Este tipo de formacións aparecen na zona norte do parque (acceso desde o aeroxerador AE01 ao aeroxerador AE04), distribuídos ao longo do acceso á zona sur do parque ata a derivación cara ao AE04 polo cortafuego existente, na contorna da Lagoa Grande e nunha importante franxa na contorna do río Corga das Vellas. En canto á Liña 132 kV aérea SET Lamas – SET Fonsanta e Liña 220 kV aéreo – soterrada SET Fonsanta – SET Frieira, a superficie total directamente afectada pola instalación dos apoios e accesos é de 13,44 ha. Existe unha afección severa aos afloramentos rochosos. Un número considerable de apoios e camiños de acceso proxéctanse sobre masas consolidadas de frondosas de Quercus pirenaica e Quercus robur, A afección prevese irreversible.

Prexuízos significativos e incompatibles coa avifauna:

Destacar neste caso que, o parque eólico Fonsanta conta con 12 máquinas. O parque eólico Vieiro, cun total de 19 máquinas e o

parque denominado Monte das Neves, con 7 aeroxeradores. A isto hai que engadir o p.e. Lamas de Feás e Lamas de Feás II.

Circus pygargus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Catálogo Galego de Especies Ameazadas: “Vulnerable”

Catálogo Nacional de Especies Ameazadas: “Vulnerable”

Circus cyaneus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Catálogo Galego de Especies Ameazadas: “Vulnerable”

Especie en Réxime de Protección Especial

Circaetus gallicus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Milvus migrans

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

Falco peregrinus

Status de protección legal: Anexo I Directiva Comunitaria 2009/147/CEE

Especie en Réxime de Protección Especial

- **Aguia real (Aquila chrysaetos)**

- **Milvus milvus**

Categoría de conservación: En perigo de extinción.

PREXUIZOS SIGNIFICATIVOS E IRREPARABLES PARA O BOSQUE DE RIBEIRA E O BOSQUE AUTÓCTONO GALEGO OU ANCIENT WOOD:

**Vulneración flagrante da Directiva 92/43/CEE, relativa á Conservación de Hábitats Naturais e da Fauna e Flora Silvestres.

“Artigo 2 1. A presente Directiva ten por obxecto contribuir a garantir a biodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres no territorio europeo dos Estados membros ao que se aplica o Tratado. **2. As medidas que se adopten en virtude da presente Directiva terán como finalidade o mantemento ou o restablecemento, nun estado de conservación favorable, dos hábitats naturais e das especies silvestres da fauna e da flora de interese comunitario**”.

No presente proxecto a afección aos bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* Hábitat 91E0* é moi preocupante, xa que implica a eliminación irreversible de exemplares, contrariamente ao que prescribe a Directiva citada.

Pero tamén é moi preocupante a afección severa e irreversible ás Carballeiras galaico-portuguesas con *Quercus robur* e *Quercus pyrenaica* 9230, hábitat non prioritario pero que igualmente existe o deber das Administracións públicas do seu mantemento nun estado de conservación favorable. A afección máis importante e severa prodúcese sobre dos numerosos cauces innominados afectados polas infraestruturas e que están sen codificar.

☞ **Prexuízos significativos para o Lobo. Plan de Xestión do Lobo de Galicia.**

O proxecto afecta directamente a zonas de encame e puntos de encontro da especie. Así o demostra non só a realidade física senón tamén os numerosos topónimos que referencian a presenza lobeira na zona. Existen multitude de referencias á presenza dos puntos de encontro lobeiros e testemuñas desta realidade. Neste sentido este proxecto afecta directamente e de forma irreversible aos hábitats da especie. Falla de avaliación por parte da promotora. Hai que ter en conta que a corta de matogueira e a ocupación do terreo ten impactos significativos para a especie. Non se siguen os criterios dos expertos que indican:

“• *Recoméndase que na fase de planificación dun novo parque eólico (fase proxecto) consúltense as fontes dispoñibles acerca da presenza de mandas de lobos na zona. Desta maneira, tendo en conta os requirimentos da especie e o que se coñece do efecto dos parques eólicos sobre os lobos, poden minimizarse, e mesmo, evitarse impactos negativos sobre este cánido.*

• *É conveniente que durante a planificación dun parque eólico identifiquense as principais manchas de vexetación arbustiva e evítense, na medida do posible, a súa fragmentación e destrución”.*

A totalidade das infraestruturas eólicas fragmentan os hábitats das especies producindo prexuízos significativos para unha especie de marcado carácter territorial. Os lobos son TERRITORIAIS, e os lobos que nun territorio alleo no que non estean abertos a aceptar elementos novos, serán eliminados. O 70% dos lobos que morren por causas naturais o son por esta causa.

O Convenio de Berna relativo á Conservación da Vida Silvestre e o Medio Natural de Europa, foi asinado en Estrasburgo (Francia) en 1979. Este convenio incluíu ao lobo no Anexo II “Especies de fauna estritamente protexidas”, constando as prohibicións correspondentes no seu art. 6. Este Convenio debe o seu valor a tres características fundamentais: o seu carácter xeneralista, a concepción da lista 9 única de especies e a incorporación da política conservacionista na planificación económica.

O artigo 56 da Lei 42/2007 de Patrimonio Natural e da Biodiversidade establece a protección para todas as especies amparadas por tratados e convenios internacionais, como o de Berna, ratificado por España, polo que en caso de non ter dita consideración estaríamos ante un incumprimento flagrante das obrigacións derivadas do Convenio de Berna, e da subseguinte Directiva Hábitats 92/43/CEE, en relación a unha especie protexida e de interese comunitario como o Lobo.

☞ **Afección severa e prexuízos irreversibles para as Áreas de Especial Interés Paisaxístico (AEIP), afectadas tamen por outros parques da entorna. Afección severa ao turismo, á hostalería e ao benestar das familias que viven, residen e/ou traballan nos núcleos rurais afectados.**

- ✚ AEIP Castromao
- ✚ AEIPena Gache-Serra do Leboreiro
- ✚ AEIP Pena Gache-Serra do Leboreiro
- ✚ AEIP Touzas dá Saínza
- ✚ AEIP Cadoiro dá Firveda
- ✚ AEIP Veigas de Golpellás
- ✚ Montes de Cexo

A conca visual potencial abarca a totalidade dos termos municipais de Bande e Vereia, sobre os que se proxecta a implantación das infraestruturas do parque eólico. Ademais, algunhas parroquias dos municipios lindeiros tamén serían afectadas, tales como, Celanova, A Bola, Rairiz de Veiga, Porqueira....

O **Parque Natural Baixa Limia - Serra do Xurés** está situado na comarca da Baixa Limia, ao suroeste da provincia de Ourense, facendo fronteira con Portugal. Inclúe aos Concellos de Bande, Calvos de Randín, Entrimo, Lobeira, Lobios e Muíños.

No ano 1993, mediante Decreto 29/1993, declárase parque natural obedecendo á necesidade de protexer a importante riqueza natural, paisaxística, orográfica, etnográfica e arqueolóxica da zona, pero tamén a utilización adecuada dos recursos dispoñibles para a súa boa xestión e aproveitamento, especialmente turísticos.

Actualmente o Parque Natural Baixa Limia - Serra do Xurés conta con varios distintivos que avalan os seus extraordinarios valores como o de declaración pola UNESCO de "Reserva Mundial da Biosfera", "Carta Europea de Turismo Sostible (CETS) da Federación Europarc" ou a " Q" de Calidade Turística, outorgada polo ICTE (Instituto de Calidade Turística Española). Ademais, constitúe xunto co Parque Nacional da Peneda Gerês, o Parque Transfronteirizo Gerês/ Xurés.

O **Parque Arqueolóxico do Monte Grande**, sitúase dentro dos límites do concello de Bande, na portela natural das Terras da Celanova ás Terras do Xurés ao través do Alto do Vieiro. Todo este cordal montañoso que forma a divisoria de augas entre o territorio que forman o Val do Limia e o curso medio do Arnoia, coñécese como a Serra de Bande, Monte Grande ou Arnedo. Un monte cunha gran riqueza patrimonial que se prestou para a creación dun espazo cultural e arqueolóxico ao aire libre.

A área de información estableceuse nunha parcela situada ao pé da estrada Ou-540 e a menos de 2 kms da vila de Bande; creando un espazo didáctico e artístico, desde o que se interconectan todos os puntos de interese do parque arqueolóxico, a partir do que se poden acometer roteiros a pé, en bicicleta, a cabalo ou en todoterreo.

Os abundantes restos arqueolóxicos espállanse entre as diferentes lombas e outeiros dun monte de gran variedade silvícola; con masas forestais de pendente silvestre e pinaster, carballeiras e bidueirais de gran valor ecolóxico. Perfectamente adaptados á paisaxe, concréntanse en xacementos que abarcan un longo período de tempo que vai desde a Prehistoria ate a Idade Media; destacando necrópole megalíticas, petróglifos, castros e foxos do lobo. Os máis representativos están integrados no Parque Arqueolóxico; concretamente as mámoas das Terras Brancas, as mámoas do Arando, a mámoa do Camiño, as mámoas e petróglifos da Fonte Santa, os petróglifos do Arieiro e o foxo do lobo das Covateiras.

Afección severa a áreas recreativas e miradoiros como:

Alto do Vieiro

A área de recreo do Vieiro atópase á beira da estrada OU-540. Considérase unha porta das portas de entrada ao parque natural Baixa Limia – Serra do Xurés.

Porto Quintela – Praia Fluvial

A praia fluvial de Porto Quintela está situada nunha fantástica contorna natural, de acceso libre e gratuito, ideal para gozar no verán dun baño ou un pic- nic nunha enorme robleda xunto ao encoro de As Cunchas, con mesas e bancos de pedra e grella para grelladas. Servizo de autocaravanas e chiringuito para comprar bebidas e comida.

Miradoiro de Xordos

O Parque Natural Baixa Limia, é unha localización perfecta para gozar do sol tardío. De moi fácil acceso e na aldea de Xordos, brinda unha increíble panorámica da contorna. Á beira da estrada OU-1202, entre Bande e Muíños, o miradoiro posúe ademais un gran valor artístico.

Este miradoiro conta cun conxunto escultórico obra do canteiro Diego Curras "Ou Rixó" que se encarga de achegar ata Xordos a máis pura vangarda artística. Este espazo está acondicionado como merendeiro, ao que o escultor Toño Monteiro incorporou unha obra en aceiro cortén. Por unha banda, a fonte representa "un embrión do que brota á vida" e, por outro, "O ollar das rochas", a modo de gran ollo, gardián do Xurés e protector do seu sabio e ancián amigo que se esconde detrás do monólito.

Refuxio de pescadores

Situado ao carón do río Limia, o temido Lethes para os romanos, este enclave é adecuado para que os pescadores se acubillen e poidan utilizalo para comer ou descansar. Na actualidade permítenos gozar das vistas da zona nunha contorna privilexiada.

Afección severa e prexuízos irreversibles para Áreas de recreo, miradores, itinerarios naturais, panorámicos e patrimoniais, sendeiros e rutas BTT:

Bande

Carreiro de Bande – Serra de Leboreiro.

Camiño natural de San Rosendo.

Camiño natural Vía Nova.

- + Roteiro do Monte Grande.
- + Roteiro do Carreiro de Castrexo de Vilela.
- + Itinerario Natural Parque Natural Baixa Limia - Serra do Xurés.
- + Itinerario Patrimonial Aquis Querquennis - Parada de Ventosa - Vía Nova.
- + Itinerario Panorámico de Aquis Querquennis a Portela do Home.
- + Miradoiro do Castelo de Ceide.

Verea

- + Roteiro a Penagache.
- + Túmulo funerario dá Mota
- + Foxo dous Lobos
- + Gran necrópoles Neolítica de Penedos dá Canteira, que representa da Mota Grande, o Menhir e os dolmens/dólmenes de Portela de Pau.
- + Itinerario Patrimonial dá Serra do Leboreiro.
- + Cumes da Sierra do Leboreiro
- + Na contorna do Outeiro do Ferro, a máis de 1.100 m de altitude, a densidade de túmulos é extraordinaria, superando a vintena: Penedo dá Canteira, Ou Foxo e Aceveiriños, entre outros. No punto máis alto, A Lomba do Mouro e as mámoas da Mota Grande sitúanse entre 1.240 e 1.270 m de altitude.
- + Miradoiro de Penagache

Celanova

- + Itinerario BIC - Celanova Milenaria
- + Porqueira
- + Roteiro de Porqueira
- + Fervenza do Fírbeda (Xunta de Galicia) e Torre de Porqueira (foto propia).
- + Muíños
- + Roteiro BTT - Parque Forestal Outeiro dá Cela
- + Roteiro BTT – Vía Nova
- + Roteiro BTT - Travesía do Xurés

Lobeira

- + Áreas de Recreo de Motas e Viso
- + Monte das Motas é unha zona amesetada que alberga un conxunto de mámoas.
- + Monte do Viso na Serra do Leboreiro e na área de recreo de Ou Viso localízase santuario da nosa Señora do Viso (a 825 m de altitude), ofrecendo vistas panorámicas do Val do Limia, do Avedela e da Serra do Xurés. Desde estes espazos poderíanse observar ata 3 aeroxeradores.

A Liña 132 kV aérea SET Lamas – SET Fonsanta e Liña 220 kV aéreo – subterránea SET Fonsanta – SET Frieira produce unha afección severa e incompatible cos valores a salvagardar nos seguintes espazos:

- + AEIP Castromao
- + AEIP Pena Gache-Serra de Leboreiro
- + AEIP Touzas dá Saínza
- + AEIP Cadoiro de Fírveda
- + AEIP Veigas de Golpellás a uns 780 m
- + AEIP Río Airoa
- + AEIP Penedas dá Raíña Loba

Na conca visual aparece un número elevado de núcleos de poboación desde os cales será potencialmente visible a Liña de Alta Tensión como Bande e San Roque de Crespos.

En Bande existe unha particular afección para:

- + Igrexa de Santa Comba de Bande ou de San Torcuato de Bande: declarada como Monumento Nacional, por Real Decreto do ano 1.921, figura no rexistro BIC co código BIC.000.011.
- + Campamento Romano de Aquis Querquennis. desde este punto serían visibles ata 8 aeroxeradores.
- + Itinerario Patrimonial Aquis Querquennis - Parada de Ventosa - Vía Nova

En Verea existe unha especial afección para:

- + Itinerario Patrimonial dá Serra do Leboreiro: a senda transcorre pola liña de cumes da Serra do Leboreiro, atravesando a serra das Motas. Na contorna do Outeiro do Ferro, a máis de 1.100 m de altitude, a densidade de túmulos é extraordinaria, superando a vintena: Penedo dá Canteira, O Foxo e Aceveiriños, entre outros.

En Celanova existe unha particular afección:

- + Mosteiro de San Salvador de Celanova: clasificado como BIC desde o ano 1931.
- + Capela de San Miguel: foi declarada Monumento Nacional en 1923.
- + Casa dúas Curros: trátase da casa natal do escritor Curros Enríquez, hoxe en día sede a Fundación Curros Enríquez. Foi catalogado como BIC no ano 1976.

✚ Itinerario BIC - Celanova Milenaria

En Rairiz dá Veiga existe unha afección severa para:

✚ Castelo dá Saínza: desde o século XIX celébrase neste lugar a tradicional romaría, das batallas de mouros e cristiáns, que foi declarada Festa de Interese Turístico de Galicia.

✚ Está clasificada como BIC desde 1994. Serán visibles desde este punto 9 aeroxeradores.

En Porqueira existe unha afección severa para:

✚ Torre de Fírveda ou Torre dá Forxa: forma parte das torres defensivas da comarca da Baixa Limia. Foi declarada BIC no ano 1994. Serán visibles 11 aeroxeradores.

Afección severa a Áreas recreativas, turísticas e de afluencia masiva:

✚ Camiño de Santiago- Vía dá Prata

✚ Rutas de senderismo:

✚ Ruta PR-G176 Ruta do río Deva e Ruta PR-G175 Ruta do Monte de San Xusto.

✚ Miradores tamen moi afectados pola LAT.

✚ Mirador Santiago do Viñal

✚ Mirador Castelo de Ceime. Desde estos miradores a afección paisaxística producida pola LAT é moi severa.

✚ AEIP Pena Gache – Serra de Laboreiro

✚ AEIP Touzas da Saínza

✚ AEIP Cadoiro da Fírveda

✚ AEIP Veiga de Golpellás

✚ AEIP Penedos da Raiña Loba

✚ Itinerario Panorámico de Aquis Querquennis a Portela do Home

✚ Itinerario Natural Parque Natural BaixaLimia-Serra do Xurés

✚ Itinerario Natural Roteiro de Porqueira

✚ Itinerario Natural Fragas de Gorgua

✚ Itinerario BIC Celanova Milenaria

✚ Ruta da Serra do Leboeiro

✚ Itinerario Patrimonial Aquis Querquennis - Parada de Ventosa - Vía Nova

✚ Itinerario Patrimonial Camiño Privilexiado do Couto Mixto

✚ Itinerario Patrimonial O Couto Mixto

✚ Ruta BTT Parque Forestal Outeiro da Cela

✚ Ruta BTT Vía Nova

✚ Ruta BTT Travesía do Xurés

✚ PR-G 174 Ruta de Coto da Cruz

✚ Mirador Alto da Virxe do Camiño

✚ Mirador Santiago de Viñal

✚ Mirador Castelo de Ceime

✚ Área Recreativa de Padrenda

✚ Área Recreativa Monte de San Paio dos Pitos

✚ Área de Recreo das Motas e do Viso

☞ **Afección significativa, severa e prexuízos irreparables para a Paisaxe e á biodiversidade. Incremento do Feísmo**

Paisaxístico e afección severa ao turismo e á hostalería:

O parque eólico e a súa infraestrutura de evacuación fragmenta os hábitats, os ecosistemas e implica directamente a perda de biodiversidade. Pero non é só este parque. Existen outros parques no mesmo ámbito xeográfico. O proxecto eólico engadido aos parques existentes transforma as paisaxes de mosaicos agro –forestais e de montaña nunha paisaxe inhóspita de marcado carácter industrial inzada de muíños e liñas de alta tensión.

Por outra banda, o proxecto afecta de maneira irreversible a lugares identitarios para a poboación e as familias que viven, residen e/ou traballan no ámbito xeográfico do parque e que resultan obviadas pola mercantil promotora como: o Mirador de Fonte Santa (1089 metros), o Penedo do Xesto, o Penedo da Tella, as Carrochas, a Regañadoira, Os Bañadoiros, As Velas, o Monte Grande, os Penedos da Vela, Cantanarrás, Os Penediños, a Lama Morta, o Penedo da Veliña (1036 metros), a Fonte das Navallas, o Peixón (981 metros), as Ánimas, As Velas, As Chouzas, As Covateiras, os Frieiros de Bermón, os Penedos da Fonte Carballo

(942 metros), a Poza das Bouzas (927 metros), a Gándara Cha (909 metros), o Congostro (907 metros), o Penedo da Picota, o Penedo da Silva, o Penedo da Xesta, os Penedillos Moitos, o Penedo da Vela, o Penedo Grande d'Home, o Penedo de Dobostela, o Penedo da Raseira, o Arando, o Piornal, o Outeirón, O Castor, o Outeiro de Nigueiroá, o Monte Agudo, o Monte Grande (865 metros), as Terras Brancas, o Alto do Arnedo (973 metros), o Alto do Vieiro (913 metros), a Ermida de San Mamede (901 metros), o Outeiro de San Mamede, os Muíños do Campo, os Montes de Cexo, o Monte Calvo, As Laxas, a Pala, o Picarro...etc.

Estas paisaxes identitarias ou peculiares están construídas a partir das vidas das persoas, as súas percepcións e son moitas veces fundamentais para o sentimento de identidade e o benestar das persoas. Trátase de paisaxes identitarias das persoas que constrúen e viven na paisaxe en si, cuxas miradas probablemente non son panorámicas, nin sequera admiran, pero cuxas percepcións sensoriais descenden aos máis pequenos detalles, identificando paisaxes de vida, soños, símbolos. A mercantil promotora pretende a afección a estas paisaxes sin a preceptiva licencia social.

Estariamos a falar xa dunha paisaxe cada vez máis industrial co abandono progresivo e crecente dos tradicionais mosaicos agro – forestais e de montaña. O impacto paisaxístico e a fragmentación dos hábitats é inasumible desde o punto de vista do benestar das familias afectadas e a perda da biodiversidade é incoherente coa crise climática actual.

A superficie total directamente afectada pola implantación do parque eólico ascende a unhas 17,16 ha.

En relación á Liña 132 kV aérea SET Lamas – SET Fonsanta e Liña 220 kV aéreo – subterránea SET Fonsanta – SET Frieira: a superficie total directamente afectada pola instalación dos apoios e accesos é de 13,44 ha.

Os camiños do parque terán unha lonxitude aproximada de 15.041 metros e unhas gabias de cableado de aproximadamente 8.021,23 m de gabia de cableado.

Existe unha afección severa aos afloramentos rochosos. Un número considerable de apoios e camiños de acceso proxéctanse sobre masas consolidadas de frondosas de Quercus pirenaica e Quercus robur, exemplo do ancient wood galego. Os danos previstos polo proxecto sobre o medio ambiente e a biodiversidade son inasumibles e inviábeis.

AFECCIÓN SEVERA AO PATRIMONIO CULTURAL E ARQUEOLÓXICO E A SÚA DESCONTEXTUALIZACIÓN:

Afeccion severa a:

✚ Mámoa do Alto do Arnedo moi afectado por un vial de acceso e unha gabia	✚ Mámoa de As Terras Brancas
✚ Mámoa de A Fonte Santa 1	✚ Mámoa de As Terras Brancas
✚ Mámoa de A Fonte Santa 2	✚ Foso do lobo (muros)
✚ Mámoa de A Fonte Santa 3	✚ Mámoa de Monte Raso
✚ Mámoa de A Fonte Santa 4	✚ Fonte das Navallas moi afectada pola SET e zona de acopios
✚ Mámoa de A Fonte Santa 5	✚ Fonte de Monte Grande
✚ Mámoa de A Fonte Santa 6	✚ Fonte dos Campos
✚ Mámoa de As Terras Brancas	

Impacto moi severo e incompatible con:

- ✚ Mámoa do Alto do Arnedo moi afectada por un vial de acceso e gabia.
- ✚ Fonte das Navallas a escasos metros das infraestruturas e moi afectada por un vial e unha gabia.
- ✚ Mámoa do Alto do Arnedo severamente afectada por un vial, unha gabia...etc.

O propio estudo patrimonial recoñece un impacto global sobre el patrimonio cultural valorado como SEVERO. Así o EIA indica literalmente:

“De los 14 elementos localizados, se producirá un impacto severo sobre 11 de ellos y crítico sobre 2.

A mercantil promotora obvia no EIA:

- ✚ A arqueoloxía da Paisaxe
- ✚ A Linguaxe das Penas: Penedo da Picota, Penedo da Silva, o Penedo da Xesta, os Penedillos Moitos, o Penedo da Vela, o Penedo Grande, o Penedo Grande d’Home, o Penedo de Dobostela, o Penedo de Raseira...etc.
- ✚ As lendas
- ✚ O patrimonio olfativo e auditivo
- ✚ A arqueotoponimia
- ✚ Os valos de pedra seca
- ✚ O Camiño Real
- ✚ Os muíños e o patrimonio etnográfico vencellado aos ríos do ámbito xeográfico: Muíño Vello...etc.
- ✚ Os foxos

O estudo patrimonial da promotora é moi deficiente. Contrariamente ao que se indica no estudo existen indicios máis que evidentes e razoables da existencia de máis patrimonio arqueolóxico. Pero ademais, e posto que estamos a falar dunha área xeográfica de moitos regos, regatos e ríos, existen un bo número de pontellas nos portos existentes para o cruzamento dos ríos, canles, batáns, muíños de maquiá, portos e muíños. Un sinfín de patrimonio vencellado á grandeza dos recursos hídricos da zona de afección do proxecto e obviado pola mercantil promotora.

Os Poderes Públicos están obrigados pola lei e as diferentes recomendacións e tratados internacionais ratificados polo Reino de España a unha actuación positiva, ampla e decidida na conservación, defensa e posta en valor dos Bens Culturais, Patrimoniais e Arqueolóxicos dado o seu carácter de bens inalienables de dominio público derivado da súa utilidade pública de máxima prevalencia fronte a calquera outra (Velasco, 2002).

Pero a súa vez, é deber inalienable por parte dos Poderes Públicos de protexer o contorno, ámbito, contexto, escenario ou ambiente dos bens culturais e arqueolóxicos evitando a súa descontextualización é un imperativo central repetido pola lexislación e os diferentes tratados e recomendacións internacionais sobre o patrimonio (Pose & Abuín, 2020). Nese sentido referenciamos a abordaxe desta cuestión que fai entre outras a Carta de Atenas de 1931, a Carta de Venecia de 1964, a Comisión Francischini de 1967, a Carta de Quito de 1967, a Convención da Unesco sobre Patrimonio Mundial de 1972, a Carta Europea do Patrimonio Arquitectónico de 1975 do Consello de Europa, a Recomendación de Nairobi de 1976, o Terceiro Simposio Europeo de Múnic de 1978, a Convención de Granada de 1985, a Carta de Cracovia de 2000, o Convenio de Florencia ou a Declaración de Xi’an de 2005.

Non cabe pois descontextualizar o patrimonio cultural nin desvencellalo da paisaxe como se fai no estudo de impacto ambiental.

☞ **Patrimonio cultural inmaterial: sen avaliar.**

☞ **Afección moi severa e prexuízos significativos para os recursos hídricos. Vulneración flagrante da Directiva Marco dá Auga (DMA). AUSENCIA DUN ESTUDO HIDROLÓXICO E HIDROXEOLÓXICO QUE GARANTA A CALIDADE DAS MASAS DE AUGA SUPERFICIAIS E SOTERRADAS E A NON AFECCIÓN AOS ACUIFEROS:**

O obxecto da presente Directiva é establecer un marco para a protección das augas superficiais continentais, as augas de transición, as augas costeiras e as augas subterráneas que:

a) *preveña toda deterioración adicional e protexa e mellore o estado dos ecosistemas acuáticos e, con respecto ás súas necesidades de auga, dos ecosistemas terrestres e humídais directamente dependentes dos ecosistemas acuáticos.*

O estudo hidrolóxico presentado pola mercantil promotora non existe como tal. Non permite coñecer o estado dos cauces afectados polas obras, nin contempla medicións de caudal, nin da calidade das augas...etc. O estudo hidroxolóxico non permite coñecer que masas de auga soterradas vanse ver afectadas, nin cal é a calidade destas, nin en qué puntos se van a producir as afeccións.

Existen multitude de recursos hídricos na área de afección do proxecto obviados pola mercantil promotora: o rego de Bande, o rego do Currelo, o rego da Amieira que trituta no rego do Vieiro, o rego Sobradiño que tributa no rego de Valín, o regato de Sanguñedo que tributa no rego Quintela, o rego do Pontón que tributa no rego do Vieiro, a Corga do Castro, a Corga de Bande

que nace no Alto do Vieiro, a Corga das Velas que se nutre dos regos innominados que derivan dos Bañadoiros, o rego da Pala, o rego das Lamas.... Configúrase unha rede de vales fluviais que avean a área de implantación do proxecto do parque eólico Fonsanta.

A mercantil promotora obvia que as infraestruturas do parque prevese a súa localización preto das nascencias dos cauces, en zonas ribeiregas con cauces e humidais. O impacto aos recursos hídricos puidera ser irreversible. A rotura dun acuífero podería deixar sen auga á poboación e incluso a fontes e cauces.

Ao anterior hai que engadir o impacto sobre os recursos hídricos xerados polos parques eólicos previstos e en tramitación na entorna e as súas infraestruturas de evacuación.

A Directiva 92/43/CEE, do 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres, insta os estados membros da UE para fomentar a xestión dos elementos da paisaxe que revistan primordial importancia para a fauna e a flora silvestres. Trátase daqueles elementos que, pola súa estrutura lineal e continua (como os ríos coas súas correspondentes ribeiras ou os sistemas tradicionais de deslinde dos campos), ou polo seu papel de puntos de ligazón (como os estanques ou os soutos) resultan esenciais para a migración, a distribución xeográfica e o intercambio xenético das especies silvestres.

Na lexislación española, a Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade. BOE 299, 14/12/2007 (Modificada pola Lei 33/2015. BOE 227, 22/11/2015) define corredor ecolóxico como: "o territorio, de extensión e configuración variables, que, debido á súa disposición e ao seu estado de conservación, conecta funcionalmente espazos naturais de singular relevancia para a flora ou a fauna silvestres, separados entre si, permitindo, entre outros procesos ecolóxicos, o intercambio xenético entre poboacións de especies silvestres ou a migración de espécimes desas especies" (Lei 42/2007. Art. 3).

A preservación da conectividade e a integridade ecolóxica da rede de espazos naturais constitúe un requisito legal imposto polos Directiva Hábitats e pola propia Lei 42/2007. Considerando en ambos os casos a importancia dos corredores ecolóxicos como elementos de unión entre os espazos de alto valor ambiental, as consideradas como zonas núcleo de biodiversidade, representados estes últimos polas áreas protexidas, así como polas áreas que, sen ser designadas legalmente baixo unha figura de protección, manteñen unha elevada biodiversidade.

Dos distintos tipos de corredores ecolóxicos que poden recoñecerse no NW Ibérico (montañosos, fluviais, litorais e mariños), son os corredores fluviais os que de forma máis efectiva favorecen o refuxio, movemento e dispersión dun gran número de especies silvestres, pertencentes a distintos grupos taxonómicos e a distintos tipos de ambientes (terrestres, semiterrestres, acuáticos), servindo ademais de conexión efectiva entre os corredores montanos e as zonas núcleo de biodiversidade, coas establecidas no espazo litoral e mariño.

O concepto de corredor fluvial vai aparelado ao propio concepto de río, que representa moito máis que unha simple masa de auga que circula por un leito. O corredor fluvial abarca o conxunto do territorio fluvial, é dicir, o río na súa canle de estiaxe, a vexetación de ribeira e o espazo que ocupan as augas durante as crecidas, xunto coa cuberta vexetal asociada.

Os corredores fluviais, ademais do seu valor ecolóxico intrínseco, cumpren dúas funcións fundamentais, como conectores ecolóxicos e como reguladores hidrolóxicos.

Respecto ao valor ecolóxico, os corredores fluviais albergan ecosistemas asociados ao río tanto acuáticos como terrestres e de interface entre ambos, configurando un espazo de elevada biodiversidade que funciona como refuxio para moitas especies vinculadas ao ámbito fluvial. Este valor ecolóxico singular vese incrementado pola función fundamental de conectores ecolóxicos entre ecosistemas acuáticos e terrestres e entre zonas de alto valor ambiental territorialmente afastadas. Esta función reviste unha especial importancia ao atoparse moi fragmentados os ecosistemas terrestres por infraestruturas e diversos usos do chan. Neste contexto, os corredores fluviais representan os conectores máis válidos, ou polo menos os máis funcionais, para interconectar poboacións de seres vivos que doutra maneira quedarían illadas.

Finalmente, no seu papel de reguladores hidrolóxicos actúan como laminadores do caudal e das cargas de sedimento que arrastra o río en períodos de crecida, dissipando parte da súa enerxía, reducindo os danos asociados e recargando os acuíferos. Desta maneira, o río transporta tanto sedimentos ata as praias como nutrientes aos estuarios e augas costeiras, cos consecuentes beneficios ecolóxicos e económicos asociados.

Afección severa e prexuízos irreversibles para o sistema de brañas e humidais da zona de afección do proxecto:

Existen varios humidais, brañas e charcas afectadas pola instalación dos aeroxeradores. Cómpre ter en conta que as infraestruturas afectan de forma irreversible a estes espazos. Ademais os aeroxeradores aséntanse practicamente sobre humidais, brañas e lagoas. A propia toponimia xa indica que estamos en presenza de humidais, Brañas e Lagoas. A afección aos recursos hídricos é irreversible. As importantes remocións de toneladas de terra para a instalación das cimentacións e plataformas

dos aeroxeradores pode romper acuíferos e afectar seriamente ás masas de auga soterradas. Os humidais son fontes de vida, xa que o 40 % das especies do mundo viven ou se reproducen nestes espazos. Tamén son fonte de auga limpa e de alimento, de feito, unha de cada sete persoas depende dos humidais para o seu sustento. Os servizos que brindan os humidais son incalculables e insubstituíbles.

Existen unha serie de espazos que presentan características higrófilas propias dos humidais. Destacan no presente caso as Brañas do Monte Grande, Rioboo, Foxo Vello, Penocicia e Regadas en Bande (Ourense).

Relación de humidais afectados polo proxecto do parque eólico Fonsanta:

- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense). Existencia dunha lagoa.
- ✚ Monte Grande Nigeroa en Bande (Ourense). Conformación do val fluvial do regato da Amieira que xunto co regato de Vieiro tributan no Regueiro de Nigueiroá.
- ✚ Monte Grande Nigeroa en Bande (Ourense). Orixe do regato de Cabosteiro e o seu val fluvial que tributa no Regueiro de Nigueiroá.
- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense). Na confluencia de varios regos confórmase o regato das Lamas. Humedal lindeiro a unha lagoa.
- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense)
- ✚ Rioboo en Bande (Ourense)
- ✚ Rioboo en Bande (Ourense)
- ✚ Foxo Vello en Bande (Ourense)
- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense)
- ✚ Portolabagueira en Bande (Ourense)
- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense). Existencia dunha lagoa.
- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense)
- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense). Fonte das Navallas, formación do regato Currelo e o seu val fluvial.
- ✚ Penocicia en Bande (Ourense)
- ✚ Monte Grande en Bande (Ourense)
- ✚ Espil en Bande (Ourense)
- ✚ Regadas en Bande (Ourense)
- ✚ Regadas en Bande (Ourense)
- ✚ Regadas en Bande (Ourense)
- ✚ Rioboo en Bande (Ourense)
- ✚ Rioboo en Bande (Ourense). Aquí confórmase a Corga das Velas
- ✚ Penedo do Gato en Bande (Ourense). Configuración do regato da Pala.
- ✚ Penedo do Gato en Bande (Ourense). Nacemento afluente do regato da Pala.

A inscrición dun humidal no Inventario de humidais de Galicia deixará constancia, como mínimo da súa dentificación, denominación e descrición, codificación e denominación do humidal, descrición xeral do humidal, tipoloxía, localización e superficie, localización xeográfica, administrativa e hidrolóxica, superficie do humidal, hábitats, vexetación e flora, fauna, réxime de protección, plans e medidas de conservación, estado de conservación e cartografía. Así o establece o DECRETO 127/2008, do 5 de xuño, polo que se desenvolve o réxime xurídico dos humidais protexidos e créase o Inventario de humidais de Galicia (DOG Núm. 122, do 25 de xuño de 2008), ao que xa de entrada incorporáronse os 5 humidais Ramsar declarados polo Estado en Galicia. Esta norma tamén criaba o Inventario de Humidais de Galicia (IHG), paso previo para incorporar novos humidais protexidos. Porén, malia que dende 2003 o IBADER xa tiña elaborado un Inventario con máis de 1.100 humidais galegos, non se tramitou a protección destes espazos e en 15 anos só se declarou un humidal máis como protexido: o Parque Nacional das Illas Atlánticas.

Polo tanto e ao abeiro dos artigos 13, 14 e Anexo III do DECRETO 127/2008, do 5 de xuño os humidais previstos na área de afección do proxecto eólico Fonsanta e a súa LAT de evacuación están sen inventariar e sen delimitar. Non se pode protexer os humidais que están sen inventariar nin delimitar.

Así o artigo 13º.-Creación do Inventario de humidais de Galicia, indica:

1. Créase o Inventario de humidais de Galicia que se configura como o instrumento que recollerá de forma sistemática os humidais situados no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia que se atopen incluídos nalgunha das tipoloxías establecidas no anexo II.

Incluíranse neste inventario aqueles sistema naturais, seminaturais ou artificiais que poidan ser adscritos a algún dos tipos establecidos na clasificación dos humidais do Convenio Ramsar e cuxo interese ambiental poida ser corroborado con calquera

dos sistemas homologados internacionalmente (Convenio de Ramsar, Directiva 79/409/CEE, Directiva 92/43/CEE, UICN) para a caracterización da biodiversidade a nivel dos seus compoñentes bióticos e das ecofuncións que estes realizan no sistema.

2. A identificación e delimitación dos humidais realizarase seguindo criterios hidrolóxicos, edáficos, paleoecolóxicos, sedimentolóxicos, botánicos e baseándose na identificación de hábitats característicos dos humidais de Galicia.

3. Para a determinación do interese ambiental de cada humidal priorizarase a riqueza e estado de conservación dos hábitats tipificados no anexo I da Directiva 92/43/CEE. Nun segundo nivel, considerarase a existencia de poboacións de especies tipificadas na propia Directiva 92/43/CEE ou na Directiva 79/409/CEE, así como noutros catálogos oficiais (Convenio de Berna, CITES, Especies Ameazadas) ou elaborados por organismos non gobernamentais de recoñecido prestixio internacional (UICN). Complementarase finalmente coa valoración das funcións (recarga ou descarga de acuíferos, retención de nutrientes, control de avenidas...) que poden desempeñar os humidais e, finalmente, polo seu interese no ámbito científico, paisaxístico, educativo e turístico.

E o artigo 14º referido ao Contido e natureza do Inventario indica:

1. O Inventario de humidais de Galicia constitúe un rexistro público de natureza administrativa dos humidais localizados no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia.

2. A inscrición dun humidal no Inventario de humidais de Galicia deixará constancia, como mínimo, os datos que aparecen indicados no anexo III, entre os que figuran os relativos á localización e superficie (localización xeográfica, localización administrativa, localización hidrolóxica, superficie do humidal, hábitats...etc).

Polo tanto ao non delimitarse debidamente os humidais do Inventario dificilmente se poden identificar, controlar e moito menos cumprir cos obxectivos de calidade destas masas de auga que esixe a DMA e por tanto, xa non habería ningún obxectivo ambiental que cumprir, abandonando a súa sorte estes espazos que prestan grandes e valiosos servizos ecosistémicos.

Neste punto xorde a necesidade de aplicar o **Principio de Precaución**. Segundo a Unión Europea, “pode invocarse cando un fenómeno, un produto ou un proceso pode ter efectos potencialmente perigosos identificados por unha avaliación científica e obxectiva, se dita avaliación non permite determinar o risco con suficiente certeza”. Este principio de cautela non opera cando existen datos terminantes sobre os riscos para a saúde e o medio ambiente. Nese momento deberán operar as medidas preventivas e correctoras. Este é un deses casos no que cabería invocar o principio de precaución ás autoridades, pola falta de información sobre a seguridade da inocuidade dos megaproyectos que se estarían autorizando por toda a xeografía.

A Directiva Marco da Auga impón medidas especiais de conservación para as zonas húmidas: ríos, lagos, xunqueiras, brañas, turbeiras e gándaras “*adquiren unha dimensión chave e a súa protección tómase estratéxica para amortecer os efectos adversos do clima, capturar carbono, regular o ciclo hídrico e manter a biodiversidade*”.

Tal e como recolle o ANUNCIO do 13 de abril de 2022, da Dirección Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático, polo que se fai pública a declaración ambiental estratéxica correspondente ao procedemento de avaliación ambiental estratéxica ordinaria do Plan hidrolóxico da demarcación hidrográfica de Galicia-Costa, revisión de terceiro ciclo (2021-2027) (expediente 2019AAE2354) inclúense neste Plan as denominadas zonas protexidas:

Zonas protexidas

• *Incorporar medidas de protección para as zonas húmidas do Inventario dos Humidais de Galicia (Ramil et al, 2003), en particular para aquelas que carecen dun estado legal de protección.*

Zonas protexidas

O plan actualizou o rexistro das zonas protexidas (anexo VI) no referente ás seguintes cuestións:

• *Ademais de integrar as 5 zonas húmidas da demarcación declaradas de importancia internacional en base ao Convenio Ramsar e a zona húmida de especial protección do plan (lagoa de Sobrado), recolléronse os ámbitos do Inventario de humidais de Galicia como candidatos para ser catalogados como zonas de protección especial. A normativa prevé revisar e actualizar estas últimas zonas, séndolles despois de aplicación as condicións específicas de protección previstas para as zonas húmidas de especial protección (artigo 25 da normativa).*

Ademais, o documento recoñece que existen outras zonas húmidas con importancia no ciclo hidrolóxico que non figuran nos inventarios, polo que propón realizar traballos para identificalas e delimitalas coa finalidade de poder establecer medidas para protexelas.

Centos de hectáreas de lagoas, lagos, brañas, xunqueiras, bosques húmidos e turbeiras están en serio risco de desaparición por mor da expansión denscontrolada de eólicos en Galicia. En Galicia só hai 5 humidais protexidos ao abeiro do Decreto 110/2004, do 27 de maio. Posteriormente no ano 2008 a Xunta de Galicia aprobaba o Decreto 127/2008, do 5 de xuño, polo que se desenvolve o réxime xurídico dos humidais protexidos e se crea o Inventario de humidais de Galicia, vixente na actualidade. Desde o ano 2008, data de creación do Inventario como rexistro público de consulta dos humidais, a Xunta abandonouno por completo e non se molestou en inventariar debidamente os humidais galegos incumprindo de cheo a Directiva 2000/60/CE, pola que e establece un marco comunitario de actuación no ámbito da política de augas (en diante DMA).

O obxectivo ambiental da DMA é *“establecer un marco para a protección das augas superficiais continentais, as augas de transición, as augas costeiras e as augas subterráneas que preveña todo deterioración adicional e protexa e mellore o estado dos ecosistemas acuáticos e, con respecto ás súas necesidades de auga, dos ecosistemas terrestres e humidais directamente dependentes dos ecosistemas acuáticos”*.

A inscrición dun humidal no Inventario de humidais de Galicia deixará constancia, como mínimo da súa dentificación, denominación e descrición, codificación e denominación do humidal, descrición xeral do humidal, tipoloxía, localización e superficie, localización xeográfica, administrativa e hidrolóxica, superficie do humidal, hábitats, vexetación e flora, fauna, réxime de protección, plans e medidas de conservación, estado de conservación e cartografía.

Ao non delimitarse debidamente os humidais do Inventario dificilmente se poden identificar, controlar e moito menos cumprir cos obxectivos de calidade destas masas de auga que esixe a DMA e por tanto, xa non habería ningún obxectivo ambiental que cumprir, abandonando a súa sorte estes espazos que prestan grandes e valiosos servizos ecosistémicos.

O desleixo da Xunta de Galicia con respecto aos humidais e de tal envergadura que na praxe a cidadanía ten que pasar polo que indican as empresas nos proxectos, sen poder constatar a veracidade do que neles se realta. As obras de construción dos parques eólicos sobre estes espazos ou con afección aos mesmos, provoca a desaparición dos valores naturais destes. A apertura de viais, as cimentacións dos muíños, as gavias de cabreado, a construción das subestacións eléctricas, as liñas de evacuación e os centros de seccionamento están a provocar a fragmentación e drenaxe destas zonas húmidas con un impacto ambiental irreversible e inasumible nunha época de crise climática como a actual.

As turbeiras son importantes sumidoiros de carbono e por tanto son cruciais para facer fronte a unha emerxencia climática que está a acelerar a perda de biodiversidade. Os humidais están a desaparecer máis rápido que ningún outro ecosistema e a implantación de parques eólicos non seu ámbito xeográfico non é a solución adecuada para contribuír ao cambio climático. Existen numerosas zonas de humidais, xuncais, brañas e lagoas e directamente afectadas polos aeroxeradores. En consoancia co artigo 21 da Lei 7/2021, do 20 de maio, de cambio climático e transición enerxética, relativo á consideración do cambio climático na planificación e xestión territorial e urbanística, así como nas intervencións no medio urbano, na edificación e nas infraestruturas do transporte, os humidais, as brañas e as lagoas, ao igual que as nacementos dos ríos deberan ser consideradas zonas de sensibilidade e exclusión de infraestruturas eólicas, pola súa importancia para a biodiversidade, conectividade e provisión de servizos ecosistémicos.

CARÁCTER SENSIBLE MEDIOAMBIENTALMENTE DA ÁREA XEOGRÁFICA DE EXECUCIÓN DO PARQUE EÓLICO FONSANTA E DA SOLUCIÓN CONXUNTA DE EVACUACIÓN

Resulta acreditado no procedemento a presenza de diversos cauces fluviais e humidais (brañas) na área de execución do proxecto eólico e as súas infraestruturas asociadas, que tamén son comúns a outros parque eólicos con implantación prevista no mesmo ámbito xeográfico.

A DIRECTIVA 2014/52/UE DO PARLAMENTO EUROPEO E DO CONSELLO do 16 de abril de 2014 pola que se modifica a Directiva 2011/92/UE, relativa á avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o medio ambiente indica respecto á localización dos proxectos:

“Debe considerarse o carácter sensible medioambientalmente das áreas xeográficas que poidan verse afectadas polos proxectos, tendo en conta, en particular:

a) o uso presente e aprobado da terra;

b) a abundancia relativa, a dispoñibilidade, a calidade e a capacidade de rexeneración dos recursos naturais da zona e o seu subsolo (incluídos o chan, a terra, a auga e a biodiversidade);

c) a capacidade de absorción do medio natural, con especial atención ás áreas seguintes:

i) humidais, zonas ribeiregas, desembocaduras de ríos,

ii) zonas costeiras e medio mariño,

iii) zonas de montaña e de bosque,

iv) reservas naturais e parques,

v) zonas clasificadas ou protexidas pola lexislación nacional; zonas Natura 2000 designadas polos Estados membros en aplicación das Directivas 92/43/CEE e 2009/147/CE,

vi) áreas nas que xa se produciu un incumprimento das normas de calidade ambiental establecidas na lexislación da Unión e pertinentes para o proxecto, ou nas que se considere que se produciu tal incumprimento,

vii) áreas de gran densidade demográfica,

viii) paisaxes e lugares con significación histórica, cultural e/ou arqueolóxica”.

Considérase que un proxecto ten incidencia nunha zona ambientalmente sensible cando se dá algunha das seguintes condicións:

Que poida afectar os espazos pertencentes á Rede Natura 2000, sen ter relación directa coa xestión ou conservación do lugar ou sen ser necesario para a mesma.

No presente caso non se está a ter en conta a sensibilidade ambiental do territorio xeográfico no que se prevé a execución do proxecto eólico nin se determina o grao de sensibilidade e de resiliencia do territorio para acoller o proxecto, tendo en conta a presenza xa doutros parques na contorna e a importancia dos recursos hídricos e húmidos afectados.

Existe unha afección severa ao conxunto de cauces da área e afección do proxecto con impactos sobre brañas, húmidos, fontes e nascencias de cauces. Existe unha importante rede fluvial afectada polo proxecto eólico e parte da súa infraestrutura de evacuación, afección severa e irreversible obviada pola mercantil promotora:

A Directiva 92/43/CEE, do 21 de maio de 1992, relativa á conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres, insta os estados membros da UE para fomentar a xestión dos elementos da paisaxe que revistan primordial importancia para a fauna e a flora silvestres. Trátase daqueles elementos que, pola súa estrutura lineal e continua (como os ríos coas súas correspondentes ribeiras ou os sistemas tradicionais de deslinde dos campos), ou polo seu papel de puntos de ligazón (como os estanques ou os soutos) resultan esenciais para a migración, a distribución xeográfica e o intercambio xenético das especies silvestres.

Na lexislación española, a Lei 42/2007, do 13 de decembro, do Patrimonio Natural e da Biodiversidade. BOE 299, 14/12/2007 (Modificada pola Lei 33/2015. BOE 227, 22/11/2015) define corredor ecolóxico como: “o territorio, de extensión e configuración variables, que, debido á súa disposición e ao seu estado de conservación, conecta funcionalmente espazos naturais de singular relevancia para a flora ou a fauna silvestres, separados entre si, permitindo, entre outros procesos ecolóxicos, o intercambio xenético entre poboacións de especies silvestres ou a migración de espécimes desas especies” (Lei 42/2007. Art. 3).

A preservación da conectividade e a integridade ecolóxica da rede de espazos naturais constitúe un requisito legal imposto polos Directiva Hábitats e pola propia Lei 42/2007. Considerando en ambos os casos a importancia dos corredores ecolóxicos como elementos de unión entre os espazos de alto valor ambiental, as consideradas como zonas núcleo de biodiversidade, representados estes últimos polas áreas protexidas, así como polas áreas que, sen ser designadas legalmente baixo unha figura de protección, manteñen unha elevada biodiversidade.

☞ Non se avalía de maneira obxectiva a alternativa 0 en relación a tódolos aspectos ambientais e sociais.

No apartado b do artigo 35 da Lei 21/2013 de avaliación ambiental determinase que o estudo de impacto ambiental ha de incluír o seguinte:

“Descrición de las diversas alternativas razonables estudiadas que tengan relación con el proyecto y sus características específicas, incluida la alternativa 0, o de no realización del proyecto, y una justificación de las principales razones de la solución adoptada, teniendo en cuenta los efectos del proyecto sobre el medio ambiente.”

No Anexo VI de dita lei sinálase, así mesmo, a seguinte consideración:

“Respecto a la alternativa 0, o de no actuación, se realizará una descripción de los aspectos pertinentes de la situación actual del medio ambiente (hipótesis de referencia), y una presentación de su evolución probable en caso de no realización del proyecto, en la medida en que los cambios naturales con respecto a la hipótesis de referencia puedan evaluarse mediante un esfuerzo razonable, de acuerdo a la disponibilidad de información medioambiental y los conocimientos científicos.”

Deste xeito, a descrición da alternativa 0 centrase na renuncia dos efectos positivos do desenvolvemento do parque eólico, sen analizar os efectos positivos de ditas coberturas e usos do solo.

Non se fala da afección sobre a calidade de vida dos residentes da contorna das instalacións, nin do consumo de recursos ou a non emisión de residuos que se evitarían coa non execución do plan. Para este escenario, o estudo de impacto centrase no aforro de combustibles fósiles na produción enerxética, e polo tanto aforro de emisións de CO₂, pero esquecese da gran importancia dos sumidoiros de carbono forestais e agrícolas citados no Plan Nacional Integrado de Enerxía e Clima (PNIEC) 2021-2030 ou no Acordo de París.

III.- AFECCIÓN SEVERA ÁS FAMILIAS QUE VIVEN, RESIDEN E/OU TRABALLAN NOS NÚCLEOS RURAIS AFECTADOS. AFECCIÓN SEVERA Á PAISAXE E XERACIÓN DE FEÍSMO PAISAXÍSTICO.

Existe unha afección moi severa as familias que viven, residen e/ou traballan nos núcleos de:

✚ Vilar	✚ San Xoán de Baños	✚ Bangueses (San Miguel)
✚ Trarigo	✚ Santiago de Caldós	✚ Cexo (Santo Adrao)
✚ Vieiro	✚ Santiago de Calvos	✚ Domés (San Martiño)
✚ Sarreuaus	✚ San Pedro de Carpezás	✚ Gontán (Santo André)
✚ Bande	✚ Santa María de Corvelle	✚ Ourille (San Pedro)
✚ Buxán	✚ San Xoán de Garabellos	✚ Pitelos (Santa María)
✚ Lueda	✚ Santiago de Güin	✚ Portela (Santa Baia)
✚ Martiñán	✚ Santiago de Nogueiroá	✚ Sanguñedo (San Salvador)
✚ Recarei	✚ San Pedro Fiz de O Ribeiro	✚ Santa María de Cexo (Santa María)
✚ Sarreaus	✚ San Trocado de Santa Comba	✚ Verea (Santiago)
✚ Seoane	✚ San Pedr Fiz de Vilar	
✚ Carpezás	✚ Albos (San Mamede)	
✚ San Pedro de Bande		

Cómpre ter en conta a especial afección acústica que se prevé para as familias que viven, residen e/ou traballan en núcleos como Vilar, afección recoñecida pola mercantil promotora no EIA.

Ver informe Aliente:

“2.1.a.- Ruido audible

El principal impacto de los aerogeneradores sobre las personas es el ruido, que produce alteraciones en la calidad del sueño mediante la interrupción objetiva del sueño, reflejada por una mayor frecuencia de despertares, proporción reducida de sueño en fase profunda, o la reducción del sueño en su fase N2 (e.g. Smith M.G. et al., 2020). Del mismo modo, existen pruebas de que el insomnio aumenta, con una fuerte modulación de amplitud y una menor frecuencia de rotación, el sueño más profundo se ve afectado adversamente por una mayor frecuencia de rotación y una fuerte modulación de amplitud y el sueño ligero aumenta con una alta frecuencia de rotación y latidos acústicos). El ruido también produce sordera, acúfenos, vértigos, mareos, cefaleas, migrañas, ansiedad/depresión, irritabilidad y deterioro en la calidad de vida.

El ruido es más perturbador en entornos de muy baja contaminación acústica, y no debería sobrepasar 45 dB al aire libre (Wagner, S., Bareiss, R., & Guidati, G. (2012). Wind turbine noise. Springer Science & Business Media).

El ruido se incrementa cuando hay aerogeneradores próximos y se potencia con la velocidad del viento (el sueño aerodinámico de las turbinas se incrementa en 1 dB a medida que se incrementa la velocidad de viento a 1 m/s). En las regiones donde los vientos no son constantes, como en las zonas montañosas, los ruidos varían con las ráfagas, lo que acentúa su carácter desagradable (Hanning, C. 2010).

Los sonidos no se propagan de forma directa y uniforme. Siguen trayectorias en función de la topografía. Por lo tanto, cuando los vientos son fuertes en una cresta y débiles en el valle, los ruidos emitidos por las turbinas eólicas pueden no sentirse o sentirse poco a la cresta, pero sí con fuerza en el valle, incluso a distancias superiores a 1000 metros (e.g. Hanning & Evans, 2012). Además, la propagación de ruido de los aerogeneradores difiere entre el día y la noche que es cuando se percibe con más intensidad.

2.3.- Sombra intermitente o “Shadowflicker”

Producido por la intercepción de la luz del sol por las palas de las turbinas cuando giran y las sombras intermitentes y recurrentes que generan. Puede producir estrés importante y también puede provocar crisis convulsivas en personas susceptibles, sobre todo a distancias menores de 1 Km y con un nivel de rotación de las aspas mayor a 50 r.p.m. (Harding et al., 2008).

2.4.- Reflexión solar

Se debe a la incidencia de la luz solar sobre las aspas del rotor produciendo reflejos y destellos. El color del rotor y su distancia a las viviendas o en los puestos de trabajo son las variables más importantes en la consideración de este impacto. Para su minimización debería valorar pinturas antirreflectantes para los equipos eólicos y distancias superiores a 10 veces el diámetro del rotor de los aerogeneradores.

☞ **ÉXODO POBOACIONAL PARELLO Á INSTALACIÓN DE INDUSTRIAS AGRESIVAS COA ENTORNA E CO MEDIO AMBIENTE. PRESIÓN INDUSTRIAL EXCESIVA: Impacto non avaliado pola mercantil promotora.**

O interés público e a utilidade social do proxecto carece de base e xustificación. Así o acredita o forte rexeitamento social á instalación masiva de parques eólicos nos núcleos rurais de Galicia. Nun rural no que a Xunta de Galicia permiten inzar muíños en calquer lugar como así o acredita o feito de que na mesma área xeográfica existan máis instalacións eólicas.

III.- IMPACTOS SOBRE A SAÚDE HUMANA E O BENESTAR DÁS FAMILIAS AFECTADAS

Véxase: “Efectos de los parques eólicos e instalaciones eléctricas asociadas sobre la salud”.

<https://aliente.org/efectos-eolica-salud>

Os campos electromagnéticos de frecuencia extremadamente baixa, xerados tanto nas liñas de transporte, así como nos transformadores eléctricos instalados nas subestacións eléctricas, poderían causar enfermidades graves. Así o afirma o documento Efectos dos parques eólicos e instalacións eléctricas asociadas sobre a saúde, publicado o 22 de setembro por Alianza Enerxía e Territorio (IEMFA). Segundo este informe, a Organización Mundial da Saúde (OMS) concluíu en 2002 que os resultados experimentais existentes ata a data non confirmaban que a exposición a campos electromagnéticos xerados polos compoñentes de distribución e transformación de electricidade produza consecuencias graves para a saúde. Con todo, o avance da ciencia identifica algunhas lagoas que requiren investigacións independentes sobre o tema. De feito, a propia OMS non descarta actualmente que os campos electromagnéticos de baixa frecuencia xerados no transporte e nos procesos de transformación eléctrica deban considerarse como “posible carcinógeno humano”.

A relación directa entre a exposición a campos electromagnéticos e certas afeccións á saúde é unha afirmación da que cada vez hai menos dúbidas no mundo científico. Así o testemuñan diversos estudos, como o da Universidade de Oxford, que relaciona este tipo de contaminación con leucemia infantil ou o incremento de cancro infantil. Do mesmo xeito, a IEMFA publicou en 2001 un informe e declaración de consenso científico sobre os riscos dos campos electromagnéticos. Debido a estes e outros moitos outros estudos, recoméndouse limitar a exposición en base aos achados de risco de contraer enfermidades graves como leucemia, tumores cerebrais ou Alzheimer, entre outras.

Neste punto xorde a **necesidade de aplicar o Principio de Precaución**. Segundo a Unión Europea, “**pode invocarse cando un fenómeno, un produto ou un proceso pode ter efectos potencialmente perigosos identificados por unha avaliación científica e obxectiva, se dita avaliación non permite determinar o risco con suficiente certeza**”. Este principio de cautela non opera cando existen datos terminantes sobre os riscos para a saúde e o medio ambiente. Nese momento deberán operar as medidas preventivas e correctoras. Este é un deses casos no que cabería invocar o principio de precaución ás autoridades, pola falta de información sobre a seguridade da inocuidade dos megaproyectos que se estarían autorizando por toda a xeografía.

A experiencia adquirida ao longo dos moitos anos de funcionamento dos parques eólicos e da súa ampla e progresiva implantación, sacou á luz a aparición de patoloxías específicas nas persoas que viven na súa contorna. Estas patoloxías son producidas sobre todo polo ruído, a contaminación lumínica, as ondas sónicas de baixa frecuencia, as ondas electromagnéticas e outros, que actúan de maneira individual e sinérgica, con efectos que se potencian en función da proximidade dos individuos ás instalacións, así como o tempo de exposición.

Para empezar, o ruído é causante de diversas afeccións da saúde, xa que é o principal impacto dos aerogeneradores sobre as persoas. Por unha banda está o ruído audible, que produce alteracións na calidade do sono mediante a súa interrupción

obxectiva. Tamén produce xordeira, acúfenos, vertixes, mareos, cefaleas, hemicrania, depresión, ansiedade, irritabilidade e deterioración da calidade de vida. O ruído é máis perturbador cando hai aeroxeradores próximos e poténciase coa velocidade do vento. Doutra banda, as turbinas producen ruído non audible (infrasonidos, ultrasóns e ondas de baixa frecuencia por baixo de 20 Hz que son imposibles de oír para o oído humano) que tamén é prexudicial para a saúde. Estes sons propáganse a quilómetros, atravesando os muros das vivendas e poden causar fibrilación auricular, dores de cabeza, pesadelos nocturnos, irritabilidade, neurose...

Por outra banda, a Axencia Internacional de Investigación sobre o Cancro incluíu os campos electromagnéticos de baixa frecuencia xerados polas liñas eléctricas e infraestruturas asociadas como posible axente cancerixeno. Entidades científicas e a normativa de varios países europeos e anglosaxóns establecen 0,2 μ T como valor límite de inmisión dos campos electromagnéticos de frecuencia extremadamente baixa e 0,5 KVM de campo eléctrico. Hai outro aspecto que tamén inflúe na calidade de vida dos habitantes nas áreas próximas aos parques eólicos. A rotación das aspas dos aeroxeradores pode crear oscilacións nos sinais electromagnéticos utilizados para a comunicación. As turbinas crean unha zona escura para as transmisións detectadas nun radio de 10 quilómetros de distancia desde as turbinas, se estas instálanse entre un transmisor e o receptor.

*Ausencia dun inventario ambiental serio e cumprindo co esixido no artigo 35 e Anexo VI da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental: deficiencia do estudo da fauna, da flora, da biodiversidade...

*A promotora obvia a importancia micolóxica da área de afección do proxecto.

*A promotora obvia a importancia económica e ambiental da apicultura do lugar de afección do proxecto.

* A promotora obvia a importancia do cultivo da castaña e dos soutos.

IV.- VULNERACIÓN FLAGRANTE DA LEI 7/2012, DE 28 DE XUÑO DE MONTES DE GALICIA.ELIMINACIÓN DA MULTIFUNCIONALIDADE DO MONTE.

O monte é un sector estratéxico na economía galega que contribúe a mitigar o cambio climático e á descarbonización da economía. Aspecto non avaliado pola promotora. A mercantil promotora non avalía o impacto da estación eólica e as súas infraestruturas de evacuación sobre o benestar das familias dos núcleos habitados e o posible éxodo poboacional que se pode dar derivado da mancha de estacións eólicas que hai no territorio e outras infraestruturas, que dificultan a vida no rural e a sustentabilidade e viabilidade das explotacións forestais e agro – gandeiras (fomentando o feito coñecido como despoboamento do rural ou España baleirada). A este respecto debera informar a Dirección Xeral Xeral de Defensa do Monte da Consellería de Medio Rural da Xunta de Galicia e á luz da exposición de motivos e o artigo 5 da Lei 7/2012, de 28 de xuño se informe sobre a prevalencia do uso forestal sobre o uso eólico e a incompatibilidade deste, dentro da superficie afectada pola poligonal do parque eólico, en tanto en canto como ben di a exposición de motivos da referida lei, o monte galego é unha fonte de riqueza que xera emprego estable, descarboniza a economía, cumpre co protocolo de Kioto e realiza unha contribución importante ao PIB galego.

Como ben indica o artigo 25 da Lei 7/2021, do 20 de maio, de cambio climático e transición enerxética, relativo ao “Desenvolvemento rural: política agraria, política forestal e enerxías renovables”:

“O Goberno incorporará na aplicación da Política Agraria Común, así como noutras estratexias, plans e programas en materia de política agraria e de desenvolvemento rural, e no Plan Forestal Español, medidas encamiñadas a reducir a vulnerabilidade ao cambio climático dos chans agrícolas, dos montes e dos chans forestais e para facilitar a preservación dos mesmos, entre elas, a elaboración dun mapa de vulnerabilidade, así como a avaliación e promoción de sistemas agrícolas e prácticas de xestión forestal sostibles para aumentar a súa resiliencia fronte ao cambio climático, que fomentarán en todo caso as sinerxias coa redución de emisións de gases de efecto invernadoiro nestes ecosistemas”.

LEI 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia.

Exposición de motivos

O monte, ademais da importancia económica e social referenciada en Galicia, ten unha función medioambiental que se reconece e acrecenta progresivamente. A relación da sociedade galega co monte evolucionou considerablemente desde o último

terzo do século pasado, xerando unha nova configuración baseada na esixencia do desenvolvemento sustentable e do aproveitamento racional dos recursos forestais. Así, os bosques aparecen como un elemento básico da estratexia ambiental como reservorios e depósitos de fixación de carbono, que chegan a fixar hoxe máis de 42 millóns de toneladas, o que os converte en piares fundamentais para o cumprimento dos compromisos adquiridos no protocolo de Quioto.

Ademais, unha parte significativa dos montes galegos, predominantemente veciñais en man común, están incluídos na Rede Galega de Espazos Naturais Protexidos, o que revela a importancia dos bosques galegos no mantemento da riqueza e da biodiversidade da nosa flora e da nosa fauna, así como o papel tan importante que os montes desempeñan na protección do solo, da paisaxe, dos sistemas hidrolóxicos e de todos os ecosistemas que as formacións arbóreas albergan. Con este fin, regúlase na Lei de montes de Galicia unha serie de actuacións tendentes a previr e reducir a degradación do monte e a fomentar a súa restauración, dirixidas a paliar a sobreexplotación de determinados recursos, condicionando e preservando a masa forestal ante as actividades de índole extractiva, as urbanizacións, as áreas industriais e os trazados de grandes infraestruturas, e afondando no concepto de xestión sustentable e, especialmente, no manexo forestal responsable.

O monte é, ademais, un espazo que determina a paisaxe e a identidade da nosa comunidade, ao tempo que ten un compoñente social de recreo, de lugar de encontro, lúdico e de gozo dos cidadáns. A lei trata de compatibilizar a funcionalidade medioambiental, social e estética do monte, cuxos beneficios intanxibles son aproveitados por toda a sociedade, e uns lexítimos beneficios directos que corresponden aos seus titulares. De aí que a lei persiga, como un dos seus obxectivos fundamentais, adaptar a realidade forestal galega ás esixencias, cada vez maiores, dunha sociedade, madura e moderna, como a de Galicia, que debe cohonestarse cos dereitos á percepción de rendas, froitos e utilidades dos propietarios forestais e dos silvicultores.

Artigo 5. Función social dos montes

1. Os terreos forestais galegos constitúen un recurso estratéxico que deberá contribuír ao desenvolvemento socioeconómico de Galicia, xerando rendas e emprego na Comunidade Autónoma mediante un aproveitamento sustentable dos seus recursos e servizos.

2. Os montes desenvolven unha función social relevante, nos termos do artigo 4 da Lei 43/2003, do 21 de novembro, de montes.

3. A consellaría competente en materia forestal promoverá a dispoñibilidade de montes ou terreos forestais para fins sociais, educativos, ambientais e recreativos, compatibilizados coa súa potencialidade e utilización forestal.

4. A conservación, a expansión e o aproveitamento das masas forestais, segundo os criterios de xestión forestal sustentable e o disposto nesta lei, son de interese público, sen prexuízo do réxime da propiedade.

E cómpre ter moi en conta o artigo 4 da Lei 43/2003, que indica:

“Artículo 4. Multifuncionalidad de los montes.

Los montes, independientemente de su titularidad, desempeñan una función social relevante, tanto como fuente de recursos naturales y sustento de actividades económicas como por ser proveedores de múltiples servicios ambientales, entre ellos, de

protección del suelo y del ciclo hidrológico; de fijación del carbono atmosférico; de depósito de la diversidad biológica y como elementos fundamentales de la conectividad ecológica y del paisaje.

El reconocimiento de estos recursos y externalidades, de los que toda la sociedad se beneficia, obliga a las Administraciones públicas a velar en todos los casos por su conservación, protección, restauración, mejora y ordenado aprovechamiento”.

Polo tanto,

O uso forestal e a funcionalidade actual dos montes afectados polo parque eólico FONSANTA E A SÚA INFRAESTRUTURA DE EVACUACIÓN PREVALECEN sobre o uso previsto no proxecto industrial citado e RESULTA INCOMPATIBLE a actual utilidade e funcionalidade dos montes cos usos eólicos previstos. O proxecto prevé unha transformación urbanística non amparada legalmente.

V.- A PREVALENCIA DA PROTECCIÓN AMBIENTAL DA LEI 42/2007, DO 13 DE DECEMBRO, DO PATRIMONIO NATURAL E DA BIODIVERSIDADE.

“Artigo 2. Principios.

Son principios que inspiran esta lei:

a) O mantemento dos procesos ecolóxicos esenciais e dos sistemas vitais básicos, apoiando os servizos dos ecosistemas para o benestar humano.

b) A conservación e restauración da biodiversidade e da xeodiversidade mediante a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres. As medidas que se adopten para esa fin terán en conta as esixencias económicas, sociais e culturais, así como, as particularidades rexionais e locais.

c) A utilización ordenada dos recursos para garantir o aproveitamento sostible do patrimonio natural, en particular, das especies e dos ecosistemas, a súa conservación, restauración e mellora e evitar a perda neta de biodiversidade.

d) A conservación e preservación da variedade, singularidade e beleza dos ecosistemas naturais, da diversidade xeolóxica e da paisaxe (...).

f) A prevalencia da protección ambiental sobre a ordenación territorial e urbanística e os supostos básicos da devandita prevalencia.

g) A precaución nas intervencións que poidan afectar a espazos naturais ou especies silvestres”.

En virtude do anterior,

SOLICITA:

1.-O rexeitamento das solicitudes de autorización administrativa previa, da declaración de utilidade pública, en concreto, coa necesidade de urxente ocupación, da autorización administrativa de construción, do proxecto sectorial de incidencia supramunicipal e do estudo de impacto ambiental do parque eólico Fonsanta, situado nos concellos de Bande, Rairiz de Veiga e Vereas, na provincia de Ourense (expediente IN408A 2018/017), DOG Núm. 96, 19 de maio de 2022 e a súa retirada definitiva pola súa incompatibilidade cos valores ambientais e paisaxísticos presentes na área de afección do proxecto e a falla de licenza social.

Ao igual que no proxecto do parque eólico Lamas de Feás, no caso do proxecto do parque eólico Fonsanta, existe unha afección severa e irreversible a humedais e a paraxes ribeiregas que reúnen características higrófilas.

No presente caso a afección e os danos ás masas consolidadas de frondosas de bosque galego autóctono ou ancient wood é irreversible, en canto que o proxecto prevé a eliminación irreversible e definitiva de carballeiras e vexetación de ribeira. Advirtéselle con respecto a este tipo de hábitats de interese comunitario que existe a obriga legal de mantelos nun estado de conservación favorable, o que resulta incompatible coa súa eliminación. Neste sentido tanto o proxecto do parque eólico Fonsanta como o proxecto da súa liña de evacuación (que se tramita aos efectos ambientais como un proxecto independente) resultan

inviabes polas severas afeccións e danos que irrogarían ao bosque autóctono galego e aos humedais. Teñan en conta que a afección en conxunto tanto do parque como da liña de evacuación ben poderían superar as 20 hectáreas de bosque autóctono galego e bosque de ribeira.

2.-SIRVAN AS PRESENTES ALEGACIONES COMO NOTIFICACION PREVIA DESTE ASUNTO, QUE VAI A SER OPORTUNAMENTE RATIFICADA PARA O CASO DE PROGRESO DA SOLICITUDE RELATIVA AO PROXECTO DO PARQUE EÓLICO FONSA SANTA ASÍ COMO DAS SÚAS INFRAESTRUTURAS DE EVACUACIÓN (EXPEDIENTE IN408A 2018/017) E PROGRESO DA MESMA, DEBENDO OS PROMOTORES ENFRENTARSE AOS PROCEDEMENTOS XUDICIAIS QUE SE INICIEN (CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVOS E PENALIS), ASI COMO, ÁS INDEMNIZACIONES QUE PROCEDAN, CON RESPONSABILIDADE SUBSIDIARIA DE QUEN AUTORIZA SEN TER EN CONTA OS DEFECTOS DOS QUE SE LLE PON EN COÑECEMENTO.

3.- Téñase en conta que o Inventario de Humidais de Galicia non recolle ningún humidal, agas os protexidos polo Convenio Ramsar. Téñase en conta que ademais dunha impresionante e exclusiva biodiversidade, calcúlase que unha hectárea de turbeira pode almacenar entre 3 e 3,5 veces máis carbono que unha hectárea de bosque tropical, reducindo a emisión de gases de efecto invernadoiro e o quecemento global do planeta, polo que é fundamental a conservación destes sumidoiros e acumuladores de carbono.

4.- Acceso dixital, ao abeiro da Lei 27/2006, á documentación relativa ao seguimento ambiental do Plan Sectorial eólico de Galicia e ao programa de vixancia ambiental deste, tal e como indica o artigo 51 da Lei 21/2013, de 9 de outubro de avaliación ambiental de Galicia.

Véxase o Informe Macroeólicos:

<https://mapaseolicos.wordpress.com/informe//>

5.- Teñan en conta que en consoancia co anterior estase a vulnerar unha mancha de normativa que xera indefensión para a cidadanía como:

- Directiva 2003/4/CE do Parlamento Europeo e do Consello, do 28 de xaneiro de 2003, relativa ao acceso do público á información ambiental e o Convenio de Aarhus de 1998 sobre o acceso á información, a participación do público e o acceso á xustiza en materia de medio ambiente, que garanten o acceso público a información ambiental que obre en poder das autoridades públicas ou doutras entidades no seu nome, tanto cando se lles solicite como mediante divulgación activa.
- Decisión 2005/370/CE do Consello, do 17 de febreiro de 2005 sobre a celebración, en nome da Comunidade Europea, do Convenio sobre o acceso á información, a participación do público na toma de decisións e o acceso á xustiza en materia de medio ambiente (DO L 124 de 17.5.2005, pp. 1-3)
- Regulamento (CE) nº. 1367/2006 do Parlamento Europeo e do Consello, do 6 de setembro de 2006, relativo á aplicación, ás institucións e aos organismos comunitarios, das disposicións do Convenio de Aarhus sobre o acceso á información, a participación do público na toma de decisións e o acceso á xustiza en materia de medio ambiente (DO L 264 de 25.9.2006, pp. 13-19)
- Decreto 127/2008, do 5 de xuño, polo que se desenvolve o réxime xurídico dos humidais protexidos e se crea o Inventario de humidais de Galicia.
- Lei 7/2012, de 28 de xuño de Montes de Galicia.
- Directiva 2014/52/UE do Parlamento Europeo e do Consello do 16 de abril de 2014 pola que se modifica a Directiva 2011/92/UE, relativa á avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o medio ambiente.
- Directiva 2011/92/UE do Parlamento e do Consello, do 13 de decembro de 2011, relativa á avaliación das repercusións de determinados proxectos públicos e privados sobre o medio ambiente
- Directiva 2001/42/CE, do Parlamento Europeo e do Consello, do 27 de xuño de 2001, relativa á avaliación ambiental dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente.

6.- Ao abeiro do Convenio Europeo da Paisaxe, en vigor o 1 de marzo de 2004, e que España ratificou o citado Convenio o 26 de novembro de 2007 (BOE de 5/02/2008), o papel do dereito non é recoñecer e protexer un valor ou unha beleza paisaxística particulares; o que o dereito debe recoñecer en primeiro lugar e, por conseguinte protexer, é un valor complexo: a necesidade de toda a cidadanía de establecer unha relación sensible co territorio, de beneficiarse desta relación e de participar na determinación das características formais dos lugares que habitan ou frecuentan. Ninguén, incluída a promotora deste proxecto e a Xunta de Galicia, teñen dereito a emborronar a dimensión paisaxística dun territorio sen ter primeiro en conta o interese do conxunto da

poboación local afectada. E o dereito á Paisaxe non pode ser determinado por un desenvolvemento económico que non ten en conta a aparencia dos territorios aos que afecta, senón que debe reflectir as verdadeiras aspiracións dos homes e mulleres que o habitan. E no presente caso existe un rexeitamento social ao parque eólico FONSANTA e a súa infraestrutura asociada de evacuación e os demais parques eólicos xa existentes ou en tramitación na área xeográfica de afección deste proxecto e as liñas de evacuación existentes e en tramitación na mesma área xeográfica. Non se pode transformar unilateralmente por mor do interese dunha empresa as paisaxes agrarias, culturais e forestais e o medio de vida das familias en paisaxes industriais e polígonos eólicos que só benefician a empresas como é o presente caso.

Véxase o documento INFORME DA COMISIÓN TÉCNICA TEMPORAL SOBRE ENERXÍA EÓLICA E PAISAXES CULTURAIS EN GALICIA: <http://consellodacultura.gal/publicacion.php?id=443777>

Véxase: “Efectos de los parques eólicos e instalaciones eléctricas asociadas sobre la salud”.

<https://aliente.org/efectos-eolica-salud>

7.- Abran un proceso público participativo, onde con carácter previo, a cidadanía afectada e o público poidan participar na localización do proxecto eólico FONSANTA e a súa solución de evacuación aos efectos paisaxísticos. Cómpre ter en conta que o Convenio europeo da Paisaxe indica que os obxectivos de calidade paisaxística determínanos a Administración, **en base ás aspiracións da cidadanía**, e non en base ás aspiracións dunha mercantil promotora que actúa no mercado con ánimo de lucro. Polo tanto, estase a obviar a participación pública nun instrumento de ordenación do territorio tan importante e con tanta afección como é este proxecto industrial.

Bande, 26 de maio de 2022

Asdo.- _____